TÜRK SOLU

20 MAYIS 1969
Fiatı 125 Krş.
YIL 2 SAYI :
79

Milletin sırtında yapılan PAZARLIK

kısa... kısa...

TİP Merkez Yürütme Kurulundan istifalar

TİP Genel Merkezinden sızan haberlere göre, Merkez Yürütme Kurulu üyelerinden Yahya Kanbolat ile Suat Aksoy bu görevlerinden istifa etmişlerdir. Bu istifalar bir aydan daha fazla zaman önce olmuş, fakat bugüne kadar parti çevresinde gizli tutulmuştur. Merkez Yönetim Kurulundaki istifaları gayrı resmî olarak öğrenen bazı Genel Yönetim Kurulu üyeleri Aybar çevresindeki olayların nedenleri üzerinde Merkez Yürütme Kurulundan açıklama yapılmasını istiyeceklerini bildirmektedirler.

Bir provokasyon

Son günlerde F.K.F. İstanbul Sekreterliği ve bağlı üyelere «Gerçek F.K.F.'liler» imzasıyla mektuplar gönderilmektedir. Teksir edilmiş mektup şöyledir: «F.K.F.'li Kardeşlerimiz; Bilimsel Sosyalizmi en iyi şekli ile kavramış bulunan arkadaşımız SITKI COŞKUN'un F.K.F. İstanbul Sekreterliğinden istifası üzerine; kendilerini dev aynasında gören, fakat sosyalizmle hiç ilgisi bulunmayan DENİZ GEZMİŞ gibi ermeni dönmesi veya CELÂL DOĞAN gibi geri zekâlı kimselerin kışkırtmasıyla, Doğulu kardeşlerimiz kandırılarak F.K.F.'miz çalışmaz hale getirilmektedir. Art düşünceli olan bu kişiler şunu iyi bilsinler ki, biz gerçek bilimsel sosyalistler sizlerin daima karşısındayız. Bu bildiri sizlere bir ihtar mahiyetindedir. Eğer bundan sonra da, anarşizmi savunur ve bu yolda harekete devam ederek, ilk devrimci şehit VEDAT'ın ruhunu muazzep ederseniz, gayet sert eylemimizle karşılaşacaksınız. Kendilerini MAO'cu veya GUEVERA'cı ilân edenlere HODRİ MEYDAN.» Anlaşılan F.K.F.'nin bir gece yarısı basılması, bazı çevreleri epey ümitlendirmiştir. Ve bulanık suda balık avlıyabileceklerini ummaktadırlar. Ancak hevesleri kursaklarında kalacaktır. F.K.F.'liler, Polis provokasyonuna karşı şerbetlidirler çünkü...

Hakkâri'de açlık kol geziyor!

Sekiz aydır yolları kapalı olan Hakkâri'nin Türkiye ile irtibatı kesilmiştir. Köylüler açlıktan ot yemektedir. Bu arada Çukurca'da ölen 3 kişinin açlıktan mı, yoksa ot yemekten mi öldüğü, ilçede doktor olmadığından bilinmemektedir. Hastalar insan ve katır sırtında, kağnıda taşınmakta, tek doktorun olduğu Hakkâri'ye ancak dört beş günde ulaştırılabilmektedir. Çukurca ilçesi kaymakamı ve merkez muhtarı yolların kapalı olduğunu, yiyeceğin bittiğini, ot yiyerek açlıktan ölenlerin bulunduğunu telgrafla Bakanlıklara bildirmişler ve hükümetten acele havadan yardım edilmesini istemişlerdir. Havadan yardım isteği karşılanmamış, Hakkâri halkı da «terkedilmelerini» protesto etmek amacıyla ilkokul çocuklarının da katıldığı «Hak isteme ve hükümetin dikkatini çekme» mitingi yapmışlardır. Mitinge Hakkâri halkı «Ot yiyoruz, Sosyal adalet istiyoruz» diye bağırmışlardır. Konuşmacılar ise kıtlıktan hükümetin sorumlu olduğunu belirtmişlerdir. Bu arada Hakkâri Yüksek Öğrenim gençliği de aşağıdaki bildiriyi yayınlamışlardır: «Bir taraftan halkın alın terinin ürünü milyarlar çar-çur edilirken, gereksiz köprüler, yeni cezaevlerine servetler akıtılırken, öte yandan Türkiyemizde yolsuzluktan aç kalanlar, ölenler var. Hakkâri'nin sözünü ediyoruz kardeşler! O Hakkâri ki, bugün bile birçok aydınlarımızın yerini haritada dahi göremedikleri bir ilimizdir. İşte bu bahtsız ilimizde bugün açlıktan ölenler var. Yaz aylarına girdiğimiz şu günlerde Şemdinli, Çukurca ve Beytülşebap ilçelerinin yolları hâlâ kapalıdır. Buralarda erzak stokları tükenmiştir. Halk ekmek yerine ot yemektedir. Bu yüzden şimdiden, Çukurca ilçesinde üç kişi ölmüştür, açlıktan. Hakkâri, çetin dağları, dağ vadileri, ekilebilir toprağın azlığı yüzünden kendisine yetecek buğdayı yetiştirememekte ve un, tuz, gaz, şeker gibi halkın en lüzumlu ihtiyaç maddelerini komşu illerden sağlamaktadır. Yol demek Hakkâri vatandaşı için hayat demektir. Oysa Hakkâri'yi, ilçelerini, köylerini, ne komşu iller, ne de kendi ilçe ve köylerine bağlayan yollar yoktur. Tuzun kilosu sınır köylerinde kışın 2,5 liraya yükselir. En lüzumlu ihtiyaç maddeleri, değil köylerde, il ve ilçe merkezlerinde bile bulunmaz. Halk yolsuzdur, halk doktorsuzdur, ilâçsızdır, açtır. Yabani hayvanlar gibi çetin tabiatın kaderine bırakılmıştır Hakkâri halkı. Politikacılar halkın en lüzumlu ihtiyaçlarından habersizdirler. Halkın meseleleri onları ilgilendirmez. Onlar, yeni politika pazarlıkları ile meşguldürler. Tüm vatandaşlar, insan haklarından yana olanlar, namuslu aydınlar, gerçekçi basın sizleri göreve çağırıyoruz. Hakkâri'lerin 20. Yüzyıla eriştirilmesinde size düşen görevi yapınız!»

"İşçinin tiyatrosu,,

19 devrimci genç «İşçinin Tiyatrosu» adlı yeni bir sokak tiyatrosu kurmuşlardır. Yayınladıkları bildiride: «Geçtiğimiz aylarda sokak tiyatrosu veya hareket tiyatrosu diye adlandırılan bir tiyatro türünün Türkiye'de sanat sahnesine çıktığı görüldü. İlk başarılı deneyini «Devrim İçin Hareket Tiyatrosu» nda gösteren bu tür, politik yönüyle kesinlikle devrimci sınıfların yanında yer aldı. Devrimci eylemin ve bu tür içinde geliştirilen devrimci estetiğin daha önce hiç ulaşılamamış bir başarı çizgisinde birbirine yandaş kılınması, bu tiyatroyu Türkiyedeki devrim hareketinin güçlü bir silâhı haline getiriyordu. Bu yandaş öğelerden brinden diğeri lehine vazgeçme, tiyatroyu ya devrimci vaaz veren bir grup, ya da devrimci özü olmıyan bir sanat topluluğu haline getirecek ve silâhın etkenliği azalacaktı. Önümüzdeki günlerde muhakkak ki bu tür tiyatrolar çoğalacak ve kendilerini yeniliyerek her gün daha üstün düzeylere ulaşacaktır. Bizler bunun ilk örneğini vermek üzere «İŞÇİNİN TİYATROSU» adı ile yeni bir kuruluşa gittik. 11/5/969 Pazar günü VATAN YAHUT AMERİKA adlı oyunumuzla Lâstik-İş salonunda kalabalık bir işçi grubu karşısına çıktık. İlgi ile izlenen oyunun kazandığı başarı yeni tür tiyatronun tüm etkinliğinin kesin kanıtı oldu. Sansasyonelden çok kalıcı eylemlerle Türk devrim hareketide devrimci tiyatrolara düşen görevi en iyi şekilde yerine getirmek tek hedefimiz olacaktır.» demektdirler. TÜRK SOLU halkımızın devrimci eylemine önemli katkıda bulunan Sokak Tiyatrosu türünü seçen «İşçinin Tiyatrosu» na başarılar diler. Fotoğrafta «Devrim İçin Hareket Tiyatrosu» bir grev yerinde «Grev» adlı oyunu oynuyor.

Dev-Güç'ün bildirisi

Dev Güç İstanbul örgütü Türkiye halkına, 27 Mayıs Devrimlerine ve Atatürk İlkelerine karşı oynanmak istenen oyunun şiddetle yeren bir bildiri yayınlamıştır. Bildiride: «Biz Anayasacı ve devrimci güçler olarak, 27 Mayıs 1960 devrimini ve o'nun getirdiği Anayasa'yı Gazi Mustafa Kemal Atatürk devriminin bir devamı olarak görüyoruz. Yüksek Adalet Divanının mahkûm ettiği vatan hainlerinin siyasi haklarının verilmesi için Anayasa'da yapılacak değişiklik, Atatürk Devrimlerine ihanet niteliğindedir. Gerçekten milliyetçi ve yurtsever gençliğin bu düşüncelerini duygusallıkla itham eden politikacılara deriz ki: Millî Kurtuluş Savaşı'nın 50. yıldönümünde petrollerimizi yabancılara satanları, yabancı sermayeye yurt kapılarını ardına kadar açanları, yurt topraklarını yabancılara kiralayanları, yptıkları 52 ikili anlaşma ile Türkiye'nin bağımsızlığını yok etmek isteyenlere, 28 Nisan 1960'ta polise emir vererek Atatürkçü gençliğe kurşun sıktıranları, bütün bunların sonucu olarak, Doğuda insanları açlıktan ot yemek zorunda bırakanların affedilmesini isteyenler, ve buna hizmet edenler, Türkiye halkının hürriyete, adalete ve faziete âşık evlâtları tarafından bağışlanmıyacaktır. Hâfızai beşer nisyan ile malûldür, denmişti; devrimciler geçmişi unutmamışlardır. Tarihi boyunca bağımsız yaşamış, hak ve hürriyetleri için savaşmış Atatürkçü, milliyetçi devrimcileri kendi anayasalarını savunmaya çağırıyoruz.» denmektedir.

TÖS İstanbul kongresi 25 Mayısta

TÖS İstanbul Şubesi Kongresi, 25 Mayıs 1969 pazar günü Aksaray TÖS Salonunda yapılacaktır. TÖS'lü üyeler bu kongreye geniş bir kulisle hazırlanmaktadırlar. Devrimci stratejinin bu kongrede de tartışma konusu olacağı anlaşılmaktadır. Öğretmenler halkımızın devrimci mücadelesinde önemli yer tutmaktadırlar. Bu bakımdan TÖS kongreleri dikkatle izlenmektedir.

Devrimci öğrenciler yargılandı

Yargıtay Başkanı İmran Öktem'in cenazesinde meydana gelen gerici saldırıdan sonra İstanbul'da yapılan protesto hareketlerinin 171 sayılı kanuna aykırı olması gerekçesiyle, on devrimci genç hakkında I. Şubenin verdiği raporla takibata geçilmiş ve 5. Asliyede ilk duruşmaları yapılmıştır. I. Şube polisleri ve âmirlerinin tanıklık ettiği duruşmada devrimci gençler olaylara karıştıklarını kabul etmişlerdir. Mahkemenin serbest olarak devamına karar verilmiştir. Protesto olaylarının teşvikçisi ve yöneticisi olduğu iddia edilen devrimci sanık gençler: **Deniz Gezmiş, Celâl Doğan, Cihan Alptekin, mustafa Lütfi Kıyıcı, Mustafa Zülkadiroğlu, Mustafa Karşılayan, Mehmet Mehdi Beşpınar, Yücel Özbek, Işıtan Gündüz ve Cavit Kavak'tır.**

başyazı • Bayar meselesi

Söz konusu olan, emperyalizm - işbirlikçi sermaye - feodal mütegallibe tahakkümünün perçinlenmesi ve bu tahakkümün önünde bir engel teşkil eden 1961 Anayasasının çiğnenmesidir.

Nedir söz konusu olan? İkinci dünya savaşından sonra sağa kaymış bir CHP ile onun daha da sağında bir DP arasında geri-ciliğe tâviz ve emperyalizme yaranma yarışını kazanmış olan ve 1950 de iktidara gelerek anti-kemalist karşı-devrimi perçinlemiş olan takımın siyasî haklarının tanınması. Bir zamanların bağımsız, başı dik Kemalist Türkiye'sini Amerikan emperyalizminin ve yerli işbirlikçilerinin tahakkümü altındaki Türkiye durumuna düşüren takımın yeniden politikaya atılması ve (bugünkü ortam içinde kuvvetli bir ihtimal olan) iktidara gelmesi hakkının tanınması. İşbirlikçi sermaye feodal mütegallibe ortaklığının siyaset alanında baştemsilciliğini eden AP ekibinin yanında, ondan çok daha tecrübeli, çok daha usta bir yeni ekibin hizmetlerinden yararlanma olanağına kavuşması...

İşte «yaraların sarılması», «kuyuya düşen adamın kurtarılması» edebiyatının ardında yatan birinci gerçek budur: işbirlikçilerin yeni bir politikacı ekibiyle takviyesidir.

Ama biz, DP'lilerin siyasî haklarının iadesi girişimini sadece bu açıdan değerlendirmekle yetinemeyiz. Bayar ekibinin özel bir durumu vardır. Bu ekip, «meşruiyetini kaybetmiş» bir iktidar olarak Atatürk'çü ilkelerin savunucusu güçler tarafından 27 Mayıs'ta iktidardan düşürülmüştür. 27 Mayıs, 1945-1960 dönemine dönüşü önlemeyi amaç edinen birçok unsurlar ihtiva eden ve DP iktidarının suçluluğunu onaylayan 1961 Anayasasını getirmiştir. Bugün (her zaman fiilen değilse bile) hukuken yürürlükte olan bu Anayasadır. Anayasada suçluluğu açıkça belirtilen bir politikacılar ekibinin siyasî hayatımızda etkin bir güç hâline gelmesini sağlamak, Anayasayı resmen çiğnemekten başka bir şey değildir; ve İnönü'nün Anayasadan tâviz verilmiyeceği, Anayasa düzeninin zedelenmiyeceği yolundaki teminatı gerçeklerle doğrulanmıyan bir kuru temenniden öte değer taşımaz.

O halde söz konusu olan, emperyalizm — işbirlikçi sermaye — feodal mütegallibe tahakkümünün perçinlenmesi ve bu tahakkümün önünde bir engel teşkil eden 1961 Anayasasının çiğnenmesidir.

27 Mayıs'ı tezgâhlıyanlar arasında olan İnönü'nün dayandığı bazı çevreleri gücendirmeyi göze alarak bu işe önayak olmasına biz pek şaşmadık. İnönü'nün geçmişinde bu gibi zigzaglar çoktur: DP iktidarı dönemini kötülemekte hiç kimseden geri kalmayan İnönü, anti — kemalist karşı devrim doğrultusunda ilk adımları atan iktidarın başıdır. On yıllık Bayar — Menderes döneminde Türkiye yabancıya peşkeş çekilirken ve Amerikan emperyalizmi toplumsal hayatımızın bütün alanlarında vesayetini kurarken, İnönü ana muhalefet partisi lideri olarak muhalif çevrelere «hâkim teminatı» diye, «Üniversite muhtariyeti» diye tesbih çektiriyordu. Bu, fırtınalı denizde gemiyi kayalara doğru götüren kaptanı, kaptan köşkünün boyasını tazelemedi diye eleştiren ikinci kaptanın muhalefetine benzer.

İnönü'yle Bayar'ın aralarında ortak dil bulmalarının şaşılacak bir yanı yoktur. Kurtuluş Savaşının İktisat Vekili Celâl Beyinden, Atatürk'ün İnönü'nün yerine getirdiği 1930'ların Başvekili Celâl Bayar'ından, Yassıada'nın Celâl Bayar'ına varan yol, çok kez İnönü'nün izlemiş olduğu zigzaglı yola paralel düşmüştür.

Bayar — İnönü yakınlaşması, statükocu, gerici nitelikte bir güçbirliği yolunda atılmış önemli bir adımdır. İnönü'yü böyle bir adımı atmaya iten baş etkenin Türk toplumunda son zamanlarda kaydedilen hızlı bilinçlenme ve direnme olduğu besbellidir. Köy emekçisinden aydınına kadar Türkiye'nin devrimci güçlerinin her geçen gün bağımsız ve demokratik Türkiye uğruna mücadelenin içine girmeleri gerçeği karşısında, yıllanmış politikacılar telâşlanmışlardır. Bu telâş, devrimci çağlara bir hayli geride kalan iki ihtiyar hasımı birbirine yaklaştırmıştır; ve bazılarının iddia ettikleri gibi, küslerin barışmasında Amerika tamamen ilgisiz kalmamıştır. Böyle bir gelişmenin Amerika'nın çıkarlarıyla çelişmediği besbellidir.

İnönü'nün her seçim arifesinde aşırı iyimser hesaplar yapması ve bu hesaplara dayanarak bazı davranışlarda bulunması ve seçim sonunda iktidarı sağındaki partiye kaptırarak hayal kırıklığına uğraması artık kural olmuştur. Ama bunun her seferinde tekrarlanmasından sayın CHP lideri gereken dersi almaz ve eski hatayı bir daha işler. İnönü'nün son çıkışı da böyle bir hatadır. Hesap gene yanlıştır. Bu işten ne CHP, ne de İnönü'nün şahsı olarak kendisi kazançlı çıkmıyacaklardır. Bayar aktif politikaya azimli ve kararlı olarak girmektedir. Bayar'ın ağzından özeleştiri niteliğinde tek bir söz çıkacağa benzememektedir. İlk sözü, Tabiî Senatörlüğün suç olduğunu ilân etmek olmuştur. Tabiî Senatörlük müessesesi Anayasada yazılı, Anayasa teminatı altında bir müessesedir. Tabiî Senatörlüğü suç saymak, Anayasanın suç unsuru ihtiva ettiğini söylemektir. Türkiye halk yığınlarının temel meselelerinin parlâmentoya yansıması Tabiî Senatörlük müessesesi sayesinde olmuştur. Asker senatörlerdir millî ordudan toprak reformuna kadar, Atatürk'çü dış politikaya dönüşe kadar Türkiye'nin millîci güçlerinin gerçek özlemlerini parlâmento kürsüsünden dile getiren. Tabiî Senatörlüğü suç saymak, dolayısıyla millî demokratik devrimin temel ilkelerine karşı çıkmaktır.

Tabiî Senatörlüğü suç saydığını yüksek sesle ilân eden Bayar, 27 Mayıs'ın hesabını görmek üzere politika sahnesine dönmektedir.

Bu durumda «yaraların sarılması» ndan, «kinlerin küllenmesi» nden, hele «Anayasaya bağlılık» tan söz etmek, milleti alaya almaktır.

Bu işten CHP kazançlı çıkmıyacaktır dedik. Olan, Ortanın Solu'na olacaktır. Ve sonuçta parlâmentarizmin itibarı yükselecek değildir. Biz başından beri Türkiye'de parlâmenter demokrasinin, ancak oyun kurallarına göre oynandığı takdirde itibar kazanacağı ve güçleneceği görüşünü savunduk. Parlâmenter demokrasiyi gerçekten uygulamak demek, Türkiye'deki bütün sosyal sınıfların gerçek güçleriyle orantılı olarak parlâmentoda temsil edilmelerini mümkün kılacak demokratik özgürlük ortamını yaratmak demektir. Biz bu düşünceyle, CHP'de kendi kemalist kökenlerine dönme ve işbirlikçi çevrelerin, mütegallibenin etkisinden kurtularak dönüşümcü bir küçük burjuva partisi olma yolunda eğilimi (ki ortanın solu ancak bu olabilir) olumlu karşıladık. Toplumumuzda büyük bir gücü temsil eden şehir ve köy küçük burjuvazisi parlâmentoda kendi öz örgütü ile temsil edilmesinin ve onun solunda şehir ve köy proleteryasının gerçek (icazetli değil) temsilcisi bir sosyalist örgütün yer almasının ve parlâmento çatısı altında millî nitelikte bir sağın da bir çeşit denge sağlaması, parlâmentarizm için biricik çıkar yoldur. Türkiye'de eğer parlâmenter düzenden yanaysak, çabalarımız bunu gerçekleştirme, gerçek parlâmenter demokrasiyi gerçekleştirme yolunda olmalıdır. Bu, Türkiye gibi bir ülkede olabilir mi, olamaz mı? Bu ayrı bir meseledir. Ama samimî parlâmentarizm taraftarının çabası bu yolda olmalıdır.

Toplumu akla karaya boyamak ve «aklar benden, karalar bana karşı» demek, meselenin en basit bir çözümü gibi görünebilir. Ama bu bilimsel bir tutum değildir. Sosyalizmin bilimi, toplumdaki sayısız gri tonlarını teker teker ayırt etmeyi, onları doğru değerlendirmeyi ve her birine karşı gereken tutumu benimsemeyi bize öğretir.

Bayar grubunun parlâmentoya girmesi tertibi, parlâmenter demokrasiyi değil, parlâmentarizm oyununu sürdürme yolunda yeni bir çaba olacaktır. Bu bakımdan da her gerçek demokrat, bu tertibe karşı durmalıdır.

CHP Parti Meclisinde alınan bu konuyla ilgili üç maddelik kararda, ikinci ve üçüncü maddelerde (21 Mayıs'çılar gibi) öteki siyasî mahkûmların da siyasî haklarının iadesi ve basın suçları için af çıkarılması da vardır.

21 Mayıs'çıların siyasî haklarına kavuşmaları elbetteki demokratik nitelikte olumlu bir gelişme olacaktır. Ecevit tarafından getirilen teklifteki «Öteki siyasî mahkûmlar» ibaresine 141. ve 142. maddelerden hüküm giyip, hâlen siyasî haklara sahip bulunmayanlar da girer. Bunlar, sosyalistliğin çetin bir iş olduğu günlerde Türkiye emekçilerinin dâvasına sahip çıkma bilinç ve yürekliliğini göstermiş olan kimselerdir. Bunların siyasî haklarına kavuşmaları genç sosyalist militanlar saflarını sıklaştıracak, millîci güçleri takviye edecektir.

Devrimcilerin de siyasî haklarının iadesinin karşı-devrimcilerin aktif politikaya dönüşlerine eşlik etmesi çelişkisine dikkatler çekilmelidir.

Bunun, acı ilâcın şekere bulanarak yutturulması için bir oyun mu, yoksa çelişkili olsa da, devrimcilerin gönlünün alınmasında bir tâviz mi, ya da çelişkilere düşülmüş olsa da Türkiye'de demokratik özgürlük ortamının yaratılmasında samimî bir çaba mı olduğunu önümüzdeki günlerde açıkça göreceğiz.

Türk Solu

olaylar ●

19 Mayıs 1919 anti-emperyalist güçlerin, disiplinli ve tüm memleket çapında uygulamada Mustafa Kemâl gibi bir önderle işbaşı yaptığı tarihî bir gündür.

Demokratik Devrim Derneği son olaylarla ilgili bir bildiri yayınladı

Demokratik Devrim Derneği'nin son olaylar dolayısıyla yayınladığı bildirinin tam metni şöyledir:

«CHP Genel Başkanı İnönü'nün Yassıada hükümlülerinin siyasî haklarının iadesi konusunda giriştiği teşebbüsler meseleye hangi tarafından bakılırsa bakılsın memleketimiz için zararlı olmuştur. 27 Mayıs 1960'da devrilip Yassıada'da mahkûm edilenler vatana ihanetle suçlanmışlardı. Yassıada mahkemelerinin görüldüğü günlerde Türk kamuoyu henüz bugünkü kadar bilinçli değildi. Devrimi yapanlar bile DP Hükümetlerinin vatanı bu kadar yabancılara peşkeş çektiklerinden haberdar değillerdi. Aksi halde, «Köpek Dâvası, Bebek Dâvası» v.s. ile uğraşmak yerine asıl suç olan vatan satıcılığı konusu ele alınırdı. Amerika ile yapılan 54 ikili andlaşma ortaya konur ve kentlinin, köylünün, hattâ DP taraftarlarının bile kafasında en ufak şüphe kalmayacak şekilde sabıkların vatana ihanetleri ortya çıkardı.

Şimdi sureti haktan görünüp memlekete huzur getirmek iddiasıyla bu teşebbüse girişenler, ne zamandan beri vatana ihaneti suç bile farzedilmeyecek bir eylem saymaktadırlar. Bir yanda vatana ihanetleri sabit olanlar, öbür yanda onların iktidarını devirmek için, hayatlarını, mesleklerini, âilelerini tehlikeye koyan Millî Birlik Komitesi üyeleri eşit haklarla parlamentoda yanyana bulunacaklar ve memlekete huzur gelecek. Bu, 27 Mayıs'ın meşruiyetine gölge düşürmek ve Türk Ulusu'na saygısızlıktır.

Sayın İnönü'nün gerek kendi iktidarları zamanında, gerekse daha sonra Türkiyemizi hızla yuvarlandığı çıkmazdan kurtarma çareleri arayanların Emniyet Müdürlüğü hücrelerinde işkence görmelerine, genç yaşta hayatlarının söndürülmesine karşı hiçbir vicdanî tepki göstermediği herkesçe bilinen bir gerçektir. Türkiye'de yarım asra yakın bir zaman, 1960 dan sonra yazılıp söylenenlerden çok daha azını yazıp konuşanlara zindanlar, işkencelerle cevap verilmiştir. Gene gencecik hayatlarını ortaya koyan 21 Mayıs'çıların dramına da seyirci kalan sayın İnönü'nün vicdanı, birden bire 1969 seçimleri öncesinde ve irticaın, Türkiye'yi bir vatan, ulusumuzu ulus yapan bütün güç ve değerlere saldırdıkları bugünlerde derin uykularından uyanıyor ve vatana ihanetleri (suçlarının en önemlileri saklı kalmak suretiyle) sabit olan eski DP liler için siyasî af istiyor. Bunun bir pazarlık değil,

Kurtuluş savaşının 50. yılı

19 Mayıs emperyalizme karşı olan tüm millici güçlerin bayramıdır!

19 Mayıs, emperyalizme karşı olan tüm millici güçlerin bayramı, emperyalizmle işbirliği halinde olan vatan satıcılarının yas günüdür.

19 Mayıs 1919 anti-emperyalist güçlerin silâhlı devrimci savaş metodunu, disiplinli ve tüm memleket çapında uygulamada, Mustafa Kemâl gibi bir önderle iş başı yaptığı, tarihî bir gündür.

Birinci dünya savaşında, emperyalist çıkar çatışmaları uğruna, oluk oluk kan akıtmak zorunda bırakılan bu millet, millî çıkarları uğruna, doğal olarak bu işi çok daha cömertçe yapacaktı. Hem de başında bir Alman, ya da bir Amerikan emperyalizminin kumandanı değil, milletin hayat ve istiklâline suikast eden emperyalist ve kapitalist düşmanların tecavüzatına karşı müdafaa ve bu maksada münafi hareket edenleri te'dip azminde, (...) hayat ve istiklâlini yegâne ve mukaddes emel bildiği Türkiye halkını emperyalizm ve kapitalizmin tahakküm ve zulmünden kurtararak irade ve hakimiyetinin sahibi kılmakla gayesine vasıl olacağı kanaatinde (1) **bir Mustafa Kemâl Paşa vardı.**

Mustafa Kemâl önderliğindeki millici güçler hem emperyalizmin işgâl kuvvetleriyle ve onlarla tam bir işbirliği kurmuş olan yerli hainlerle, hem de, Amerikan mandası altındaki emperyalist boyundurukta yönetici bir mevki peşinde koşan ve bütün davranışlarıyla millici güçlere yılgınlık telkin eden, sözüm ona ilerici, oportünistlerle hesaplaşmak zorundaydı.

Mustafa Kemâl öndeliğindeki millici güçler emperyalistleri ve yerli uşaklarını vatan topraklarından defetmekte kararlıydılar. Bu karar yer yüzündeki bütün millî kurtuluş hareketlerine ışık tutan bir başarıyla sonuçlanmıştır.

Mustafa Kemal Millî Kurtuluş Savaşında halkla birlikte.

Bugünün vatanseverine düşen, emperyalizmin tekrardan topraklarımıza çöreklendiğini öne sürerek, Amerikan mandası altındaki boyundurukta muhalefette ya da iktidarda nasırlı ellere de dengeci bir rol aramak değildir.

Bugünün vatan severine düşen, tarihî görevleri gereği, Tam Bağımsız Gerçekten Demokratik Türkiye için Millici Güç Birliği'ne karşı çıkan ve bu millici güçlere ısrarla yılgınlık telkin eden bozguncu görüşlere itibar etmeden millî kurtuluş mücadelemizin tarihinden güç alarak, ders alarak emperyalizmi ve yerli uşaklarını, bir daha geri dönmemek üzere defetmenin yolunu bulmaktır.

Emperyalizmin bir daha geri dönmemesi şehir ve köy proleterlerimizin kendilerine emperyalist boyundurukta dengeci bir rol aramasıyla değil, tam tersine emperyalist boyunduruğu parçalama yönünde millici güç birliğinin gerçekleştirmesinde tarihî rolünü oynamasıyla mümkün olacaktır.

(1) Harp tarihi vesikaları dergisi.

«Artık tilkiliği kurtluğu bırakıp ulusumuzun insanca ve haysiyetli bir şekilde yaşamasını sağlayacak tahlillerle politika yapmak lâzımdır.

• olaylar

vicdan meselesi olduğu kimseyi kandıramayacaktır.

Bu memlekette siyasî haklarının iadesi icap edenler vardır. Ancak bunlar 27 Mayıs'ta devrilenler değil, yıllardır memleketin girdiği çıkmazdan kurtulması yollarını araştırıp bu yoldaki söz ve faaliyetlerinden ötürü mahkûm edilenlerdir.

Artık tilkiliği, kurtluğu bırakıp, ulusumuzun insanca ve haysiyetli bir şekilde yaşamasını sağlayacak tahlillerle politika yapmak lâzımdır.

1960'tan önceki iktidarlar zamanında, o günlerin zihniyeti ile Türk Ceza Kanununun 141 ve 142. maddeleri tamamen antidemokratik baskı ve işkence metodları ile uygulanmış, kanunsuz, şekilde alınan ifadelerle birçok insan mahkûm edilmiştir. Zaten, Anayasa Mahkemesi'nin tefsirinden önce 141 ve 142. maddelerin uygulanışı fikir hürriyetini tamamen yok eder mahiyette idi. Memleketimizin dünyada lâyık olduğu yeri alması için söyleyecek sözü olan birçok kimse böylece siyaset hayatından uzak tutulmuştur.

Siyasî haklarının iadesi gerekenler Türk Ceza Kanunu'nun 141-142. maddeleriyle bu şekilde mahkûm edilenler ve 21 Mayısçılardır.

Anayasa'nın bazı maddelerini değiştirmek pahasına Yassıada hükümlülerini affetmek, vatana ihanet edenlerle, bundan sonra da şahsî menfaatleri için yabancı çevrelerle işbirliği yapacak olanların cesaretlerini arttırmaktan başka hiçbir işe yaramayacaktır.

Bu bakımdan derneğimiz bu son siyasî af manevrasını çirkin bulduğunu ve karşısında olduğunu bildirir, bütün devrimci ve vatansever güçleri hep birlikte karşı koymaya çağırır.»

Amerikan işyerlerindeki grevde olaylar

Amerikan işyerlerinde Nato-İş ve Harb-İş Sendikaları tarafından yürütülen grevlerde olaylar birbirini izlemektedir.

11 Mayıs'ta İzmir Nato-İş Sendikası Başkanı Kemal Öz, düzenlediği basın toplantısında AP iktidarının grev kırıcılığı yaptığını belirtmiş, Amerikalıların grev kırıcılığına hükûmet kuvvetleri seyirci kalıyor demiştir.

Kemal Öz'ün açıkladığına göre helikopterle gıda maddeleri Çiğli'ye indirilmiş; depolardan gizlice alınıp araçlara konulan gıda maddeleri ise Balıkesir'e kadar havadan ve karadan korunma ile gitmiştir. Karadan Türk polisi, havadan ise Amerikalılar kamyonları korumuşlardır.

Sendika başkanı sormaktadır: Hükûmet Amerikalıların mı yanındadır, yoksa oyunu aldığı Türk işçisinin mi yanındadır?

12 Mayıs günü ise, İzmir Belediye Başkanı Osman Kibar, Amerikalıların PX olmayan yerde yaşayamayacağını bildirerek, «işte, bu nedenle 2 bin âile, çoluk çocuk; Atina'ya göç etmeye hazırlanıyor» demiştir.

Ankara'da Harb-İş Federasyonu Başkanı, Tuslog iş yerlerindeki grevle ilgili olarak Tuslog ilgililerinin; mensuplarına, «Nefsini müdafaa etmek için, 38 kalibrelik tabancanızı kullanabilirsiniz» şeklinde bir genelge yayınladıklarını iddia etmiştir. Ancak ABD. Büyükelçiliği yetkillerinin böyle bir genelge olmadığını bildirmeleri üzerine Federasyon Başkanı genelgenin fotokopisini her zaman gösterebileceğini açıklamıştır.

Balgat'taki işyerinde, Amerikalılar grev yerinde bulunan iki kamyonu çıkarmak istemişlerse de, grev gözcüleri müdahale ederek bunu önlemişlerdir.

Küçükesat'taki (Merhaba Palas) otelinde de olaylar çıkmış, dışarıya mal kaçırmak isteyen ve bu hareketine karşı çıkanları, yanındaki kurt köpeği ile tehdit eden bir Amerikalı ile Türk işçileri tartışmışlardır. Grevcilerin polis çağırması üzerine Amerikalı bir arabayla kurt köpeğini kaçırmak istemiş, bu arada Vedat ismindeki grevci işçimizi ezmiştir. Yaralı işçi hastanededir.

İstanbul'da ise, Harb-İş Sendikası Başkanı Ali Osman Albayrak, Amerikalılar tarafından dövülmüş ve bir odaya kapatılmıştır.

Bu olayın gelişimi ise şöyledir:

Daha önce Yeşilköy'e inen C-130 nakliye uçağındaki malların Tuslog kamyonlarına yükletilmesi grevci işçiler tarafından önlenmiştir.

Fakat her nasılsa PX malzemesi yüklü iki kamyon gizlice Yeşilköy'den hareket etmiştir. Sendika genel başkanı, genel sekreter ve grevci işçiler tarafından Sirkeci'de durdurulan bu iki kamyon Yeşilköy'e geri getirilmiş ve grevcilerin iddiasına göre sendika üyesi Seza Okçuoğlu; alanda kamyonlardaki yükün bir kısmını boşalttırmış ve daha sonra «manevra yaptıracağım» diyerek anahtarları alıp kamyonları Zincirlikuyu'daki 29. müfreze binasına götürmüştür. Sendika başkanı ile grev komitesi başkanı kamyonların kaybolduğunu görünce şüphelenmişler ve Zincirlikuyu'ya gitmişlerdir. Burada malzemenin Amerikalılar tarafından alelacele boşaltıldığını görerek müdahale etmek istediklerinde, içlerinde Tuslog Kumandanı Albay Frank A. Zambori'nin oğlu John Zambori, hava eri Charles Tucker ve levazım müdürü Lorenz Zeilner'in de bulunduğu 20 Amerikalının hücumuna uğrayıp hırpalanmışlar ve Amerikan polisi tarafından Ali Osman Albayrak 29. müfrezenin bir odasına kapatılmıştır.

Olay yerine giden ve zorla bir odaya kapatılan Ali Osman Albayrak'ı görmek isteyen bir gazeteci de aynı şekilde odaya kapatılır.

Albayrak, durumun Mecidiyeköy Başkomiserliğine haber verilmesinden sonra kurtarılabilmiştir. Sendika başkanı kendisini yumruklayan üç Amerikalıyı da teşhis etmiş, ancak bunlardan yalnızca Lorenz Zellner ile Charles Tucer karakola getirilebilmişlerdir.

ayıkla pirincin taşını • *rıfat ılgaz*

BU HAFTAKİ FIKRALARIMIZI İNÖNÜ'ye ADIYORUZ :

Hem karşı, hem yanında

Anayasayı temelinden değiştirme ihtimallerinden söz edildiği zaman birden dikleşen İnönü şöyle demiş.

«Gene ben çıkarım Anayasayı değiştirmek isteyenlerin karşısına!»

Nasıl olur bu?

Hem yanında, hem karşısında! Hem geri, hem ileri! Hem dönüş, hem gidiş! Hem yeşil ışık, hem kırmızı ışık! Hem yol ver, hem yolu tıka!...

İnönü değil, Eminönü!...

Ev değil mi?

Bayar'ı, D.P. nin kuruluş günü olan 14 Mayısta boşuna beklemişler Bursa'daki Bizim Ev'de... Oysa aynı gün İnönü'nün kapısının ipini çekiyormuş Bayar!

Kızıp köpürüyorlar D.P. liler.

Ne var ki kızacak? Ha Bizim Ev, ha İnönü'nün Evi! İkisi de aynı kapıya çıkar! İkisine de aynı kapıdan girilir, çıkılır, tıpkı kendi partilerinin kapıları gibi!

Durdu durdu da

Bayar'ın bir sözü vardı:

«Ben dereyi geçerken at değiştirmem!» derdi eskiden.

Ama İnönü hiç de öyle düşünmez. Dereyi geçerken kendini bile değiştirir. Seçimler yaklaşırken durur, düşünür sonra ters bir çıkışla yallah der, atılır ileri!

Artık düştüğü yanılgıların farkına vardı sanıyorduk! Nerdeee!. Gene bu sefer de durup dururken bir celâllendi, bir celâllendi, bir celâllendi!... Berbat etti sonunda bir çuval oyu bu celâllenme yüzünden!...

Kim ne der doğru söze!

Bertrand Russell son yazdığı otobiyografinin son cildinde:

«İnsanlar büyük bir yanlışlığa düşerek kendi kendilerini mahvedebilirler!» diyor.

İşte örneği: İnönü!

Mal

İsmet Paşa tarihe mal olmuş adam!. O konuşurken tarih konuşuyor, derler. O yürürken de tarih yürüyor dedikleri gibi... Verdiği son önerinin Meclis'te konuşulduğu güne de tarihi bir gün diyorlar, belki bu yüzden!

Hepsi güzel ama... Vahdeti ile Vahdettin de kimin malı, diye düşünüyor insan!...

Tarihe mal olmak güzel.. Malın gözü olarak değil, halkın malı, milletin malı olarak!...

Milletin sırtında pazarlık

Olay «İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra adamakıllı semzileşen büyük burjuvazinin...... tepkisini, yine batıcı-lâik bürokrasinin kontrolunda tutmak» hareketi miydi? Yoksa, emperyalizmin CHP'yi nötralize etme oyunu muydu? Bu soruya doğru cevap vermek, devrimcilerin doğru hareket etmeleri için şarttır.

Ne idi olaylar?

● Haydar Tunçkanat bir CİA raporu açıklamıştı. Bu raporda içlerinde İnönü'nün de bulunduğu bir takım CHP. liderlerinin nötralize edilmesi öngörülüyordu.

Aslında bu anti-emperyalist cephede yer alabilecek bir örgütün nötralize programıydı.

● CHP'de «Ortanın Solu» hareklti başladı ve listede adı bulunan Turhan Fevzioğlu takımını toplayıp emperyalizmin yedek takımı GP'yi kurdu.

● CHP'de Ortanın Solu güçleniyor ve GP kurucuları beklenen parçalanmayı yaratamıyorlardı. Derken göbekçiler takımı harekete geçti. Damat Ferit (Metin Toker) İnönü'nün göbekçilerin yanında olmasında önemli rol oynadı.

— METİN TOKER —

● 1969 başlarında CHP göbekçilerinin Amerika seyahatleri dillere destan oluyordu.

● Ali İhsan Göğüş de Amerika'ya gitti ve dönüşte Amerika'nın CHP'ye karşı «iyi niyetler» beslediğini bildirdi.

● Ali İhsan Göğüş, İnönü'nün evinden çıkmıyordu.

● Metin Toker, Milliyet gazetesindeki yazılarıyla Ortanın Solcularına ver yansın ediyordu.

● Bayar'ın Yeni İstanbul'da beyanatları çıktı. Bayar, İnönü'nün kindar olmadığı kanaatindeydi. Yeni İstanbul bu beyanatı yayınladıktan sonra bir şeyler oldu. Beyanatı alan Kurtul Altuğ gazeteden ayrıldı. Kurtul Altuğ, Metin Toker'in güvenilir adamıydı.

● Vehpi Koç'un günlük gazete çıkartacağı söylentileri vardı ortalıkta.

● Vehpi Koç bir konuşma yaptı tam Yargıtay yürüyüşü sıralarında. «Ekonomimiz kötüye gidiyordu.»

● Koç'un çıkaracağı gazeteyi Metin Toker'in yöneteceği söyleniyor.

● Paşa; bombasını patlattı Adalet gazetesine: «Celâl Bayar ve arkadaşlarına siyasi hakları verilmelidir.» Böylece Siyasî Huzur, zuhur edecektir.

CHP karıştı.

Bütün bunlar neyi gösteriyordu? Bütün bunlar, CHP'nin Amerika tarafından Nötralize edilmekte olduğunu gösteriyordu.

Neden?

Çünkü CHP'nin anti-emperyalist cephede yer almasını sağlayacak bir gelişme vardı CHP'de. Ve emperyalizm, bu gelişmeyi yol yakınken kontrol altına almak istiyordu.

Türkiye bir az gelişmiş ülkedir. Ekonomisi emperyalizmin kontrolu altındadır. Diğer sınıf ve tabakalara nazaran güçlü bir işbirlikçi sermayedar sınıfı vardır. Tarımda yarı feodal ilişkiler hâkimdir.

Bütün bunların sonucu olarak, politik güç, yani iktidar, işbirlikçi sermayedar sınıf ile bir ölçüde toprak ağalarının elinde bulunmaktadır.

Bu arada bürokrasinin yerini de tayin etmekte yarar vardır.

Küçük burjuva bürokrasisi, bazı sosyalist(!) lerin sandığı gibi, iktidara sahip değildir. İşbirlikçi sermayedar sınıf güçlenmiş ve iktidara el koymuştur.

Bazı sosyalistler(!) Yargıtay, Danıştay, Anayasa Mahkemesi gibi üst yapı kuruluşlarının iktidarın bazı idari tasarruflarına karşı çıkışına bakarak, bürokrasinin iktidara sahip oldukları zehabına kapılmaktadırlar?

Ancak şunu bilmelidirler ki, Yargıtay'ın, Danıştay'ın, Anayasa Mahkemesinin bulunuşu, işbirlikçi sınıfın, iktidarı kendi ekonomik çıkarlar. yönünde kullanmasını önleyememektedir. Meclisten çıkan kanunlar bu doğrultudadır. Bunun yanında bürokrasiyi tatmin edecek olan kanunlardan biri, örneğin, Personel Knunu tasarısı, bir türlü kanunlaşamamıştır. Bu ne biçim bürokrasi iktidarıdır ki, kendi ekonomik çıkarları yerine işbirlikçi sınıfın çıkarlarını savunur?

«Doğucu-İslâmcı Halk Cephesi; Batıcı-Lâik-Bürokrat» hikâyesine dalmış olanlar ipin ucunu öylesine kaybetmişlerdir ki, 1950 hareketini, Bürokrasinin, büyük burjuvazinin tepkilerini kontrol altına alma hareketi olarak göstermeye çalışmaktadırlar. Bu görüş, bürokrasinin toplumdaki sınıflardan bağımsız, bilimsel olarak bürokrasi tarifinin dışında, güçlenmiş olan burjuvaziyi dahi kontrolu altına alabilen bir ejderha olarak kabulüne dayanır. Ne âlâ bir marksist görüş!.

Elbette ki, ne 1950 olayı, ne de bugünkü CHP olayı bürokrasinin iradesi dahilindedir. Her iki olay da, finans-kapital'in belki bir ölçüde bürokrasiyi de kullanarak, gene bürokrasi'ye ve geniş halk yığınlarına karşı oynadığı oyundur. Şu kadar ki, marksist bilgiye sahip olmayan İnönü bile, Türkiye'de iktidara sahip olanların bürokrasi değil, finans-kapital olduğunu bilmekte ve ona dayanmadan seçim kazanamıyacağını sezmektedir. İnönü'nün son davranışının derin nedeni bu sezgiye dayanmaktadır.

— ALİ İHSAN GÖĞÜŞ —

Bu sezginin yanında İnönü, bir başka şeyi daha sezmiştir. O da, devrimci güçlerin yavaş yavaş kendi kontrolundan çıktığı ve ileri atılımlara hazırlandığıdır. Örneğin; Yargıtay yürüyüşünü islâmcı-şeriatçı halk cephesi ile aynı paralelde ve İnönü'nün tertibi olarak görenler, bunda da yanılmışlardır. Çünkü, o büyük yürüyüş de İnönü'nün kontrolu dışında olmuştur. Onbinlerce kişinin Ankara semalarını «Bağımsız Türkiye» diye inleteceğini acaba kafasında 9 tilki dolaşan İnönü, hesap edemez miydi? Hiç şüphesiz ki, ederdi! İnönü bu yürüyüşe karşı çıkmamış, çıkamamıştır. Ancak bu gelişmeler İnönü'yü rahatsız etmektedir. Ve daha önemlisi İnönü, emperyalizme tâviz vermesini önleyen unsurları da etkisiz kılmayı düşünmektedir. Son hareketi, ne kadar iktidarı amaçlıyorsa, aynı ölçüde bu ayak bağlarından kurtulmayı, hiç değilse etkisiz hale getirmeyi de amaçlamaktadır. Ulus gazetesinin, aydın-bürokrat zümreye karşı hücuma geçişi «halka dönme» maskesi altında karşı devrimci davranışları haklı gösterme çabası bundandır.

«İşe sınıfsal açıdan bakmayan bürokrat-aydın güçlere gelince, onların da kendi aralarında çok bölündükleri görülüyor.

Ancak büyük çoğunluğu, kendisini demokrasiden yana sanmakla beraber, aslında halka kendi değer yargılarını, kendi hayat görüşlerini benimsetebilecekleri bir yolun özlemi içindedir.

Sandıktan bu yol çıkmadıkça da genel oydan umudunu kesmekte ve siyasal bunalımlar sırasında, bu yolun belki bir aydın diktatörlüğünden geçtiğini düşünerek, «demokrasiyi korumak bana mı düştü?» diye omuz silkmektedir.

Bu davranış demokrasiyi bir siyasal yöntem olarak benimsemiş olan halkta aydınlara karşı bir güvensizlik yarattığı, halk-aydın uçurumunu daha da genişlettiği gibi, hem AP.'ye halkı aydına karşı kışkırtmak fırsatını vermekte, hem de diktatörlük özlemlerine yeşil ışık yakmakta dır.»

Yukarıdaki satırlar ANT dergisinden alınmış değildir. Bu satırlar, Ulus gazetesinin 13.5.969 tarihli nüshasından alınmıştır.

CHP'de başlayan bu aydın-bürokrat fobisi nin nedeni nedir acaba? Hiç şüphe yok ki, CHP. nin başta İnönü olmak üzere tutucu güçleri, devrimci aydınları ve gençleri tasfiye çabasındadırlar ve bu yolda başvurdukları silâh basit bir halk meddahlığıdır.

CHP'li karşı-devrimcilerin, emperyalizme taviz verirken oportünistlerle ağız birliği edişi ise ibret vericidir.

CHP. Parti Meclisinde gösterilen tepki, dergimizin diğer sütunlarında okuyacağınız CHP'ye yakın çevrelerin tepkisi, meclis grubunda gösterilen tepki, CHP içinde mayalanmakta olan anti-emperyalist - antifeodal güçleri güçbirliğine çağıran proleter sosyalistlerinin, bu davranışlarında ne denli haklı olduklarını göstermektedir. CHP'nin karşı-devrimci saflara katılan kanadına karşı çıkanlar, proleter sosyalistlerin millîliklerine inandıkları ve bu yüzden er geç millî demokratik cephere yer alacaklarına inandıkları güçlerdir.

Bu arada Anayasa'ya sahip çıkan güçler arasında hükümeti soğuk soğuk terleten Ordu da yer almıştır. Karşı devrimci gidişe dur deyen Ordumuzun bu davranışı, emperyalizmin güdümüne girmiş Lâtin Amerika ve Yunanistan ordularından olan farkını ortaya koymaktadır. Asker-Sivil aydın zümrenin bu direnişi, emperyalizmi daha başka tedbirler almaya yöneltecektir mutlaka. Ancak millici güçler her tertibin karşısında daha uyanık, daha bilinçli olacaklardır.

Sosyalistler devrim rüzgârını ne kadar güçlü estirebilirlerse, millî demokratik cephe o denli hızlı ve o denli güçlü kurulacaktır. Ne İnönü'nün, ne de bir başkasının bu halk kavgasını durdur maya gücü yetmez.

Yaşasın halkımızın Millî Demokratik Devrimi,

Yaşasın emperyalizme satılanlara karşı çıkanlar,

Yaşasın tam bağımsız gerçekten demokratik Türkiye!

Kahrolsun tüm işbirlikçiler!

CHP içinde seçimler sonrası Atatürkçülerle, İnönü dahil işbirlikçilerin açık hesaplaşması uzak ihtimal değildir. Kim kazanır, kim kaybeder o zaman görülecektir.

Mustafa Kemalcilerin tepkisi sert oldu

Emperyalizmin CHP.'yi nötralize etmek çabalarına ve bunun yüzeyde beliren görüntüsü Bayar - İnönü dostluğuna karşı duyulan tepki gittikçe şiddetlenmektedir.

Bu tepkiler CHP.'nin içinde ve dışında bilinçlenmeye başlayan genç ve millîci güçlerin varlığına inananların ve bunların anti-emperyalist ve anti-feodal cephede yer almaları için çalışanların ne denli haklı olduklarını ortaya koymuştur.

Bu gerçekler gözden uzak tutulduğunda, bu tepkiler (kısa vadede sonuca ulaşmasa bile) kaale alınmadığında, CHP.'nin yalnızca «emperyalizmin vesayetinde» «Batıcı-lâik-Bürokrat» unsurlardan meydana geldiği düşünüldüğünde, en büyük yanılgıya düşülecektir.

Evet; gerek CHP içinde ve gerekse CHP'nin dışında fakat CHP'ye yakın birçok çevreler, emperyalizmin bu nötralize etme hareketine karşı çıkmışlardır.

Millî Gençlik Teşkilâtı Genel Başkanı Kâzım Kolcuoğlu'nun yayınladığı bildiri şöyledir:

«Atatürk Devrimi ve lâiklik ilkesini hiçe sayarak Konya, Kanlı Pazar ve en son olarak da merhum İmran Öktem'in cenazesine saldıran, irticaın temellerini atan, yabancıların hazırladığı kanunlarla yer altı ve yer üstü kaynaklarımızı yabancılara satan, yabancı menfaatleri ve sermayeyi korumak için yabancılarla 52 ikili anlaşma yaparak millî bağımsızlığımızın zedelenmesine sebep olan, 1960 Nisanında Atatürk ilkeleri ve Türk Halkının menfaatleri için mücadele veren gençliğe, polise emir verip kurşun sıktırarak kardeş kavgasına yol açan ve bütün tutumlarıyla vatana ihanet ettikleri 1961 Anayasasının başlangıç maddesinde tescil edilen vatan hainlerinin yeniden TBMM'ne girmelerini sağlamak teşebbüsünü yürüten Sayın İSMET İNÖNÜ bir zamanlar Fransa'ya en büyük hizmetleri yapıp en büyük kahraman haline yükseldikten sonra, yaşlılığında olumsuz davranışlarıyla kendini mahkûm ettiren MAREŞAL PETAİN'in durumuna düşmemelidir.

Türk Gençliği, Sayın İsmet İnönü'yü tarih içindeki şerefli yerini muhafazaya devam edebilmesi için DERHAL SİYASÎ HAYATTAN ÇEKİLMEYE DÂVET EDER.»

Diğer yandan Millî Gençlik Teşkilâtı'nın Ankara'da bulunan İkinci Başkanlığı da bir bildiri yayınlamıştır. Bu bildiri olayların ilk günlerinde yayınlanmıştı ve CHP Genel Merkezini telâşa düşürdü. İnönü, bildiriyi yayınlayan Taylan Benli'yi çağırmış, ancak Benli gitmemiştir. Daha sonra CHP'den basına verilen bildirinin geri alınması yolunda baskılar yapılmış, Taylan Benli'nin reddi üzerine, hiç bir gazetede yayınlatılmıyacağı tehdidi savurulmuştur. Bildiri sahibi buna da gülmüştür. Yayınlanan bildiride şöyle denilmektedir:

«Atatürk devrimlerinde, Anayasamız ve Cumhuriyetimizin temel ilkelerine karşı açıkça ve pervasızca saldırıya girişilen şu günlerde, Türkiye Cumhuriyetinin kurucularından olduğu tarih sayfalarında yazılan Sayın İsmet İnönü'nün siyasî af konusunda vermiş oldukları son demeç, ilerici, devrimci ve yurtsever çevrelerde derin bir hayret ve esefle karşılanmıştır.

27 Mayıs ihtilâlinin sillesini yemiş hainlerin siyasî haklarını elde etmeleri ile kırgınlıklarını unutturacaklarını iddia etmek, Sayın İnönü gibi engin tecrübelere sahip bir politik ve devlet adamının olayları değerlendirme gücüne ve yeteneğine pek aykırı düşmektedir. Atatürk Devrimlerine dayanan Türkiye Cumhuriyeti demokrasisini ihtirasları ve çıkarları uğruna harcayanların suçlarını bazı politika hesapları belki affedebilir. Fakat tarihsel gerçekler yalnız bu suçluları değil, onları affedenleri de affetmez.

Sayın İnönü'ye duyurmak isteriz ki, uyanan Türkiye'nin bilinçli ve uyanık devrimcileri, politikanın çirkin kulislerinde oynanan bütün oyunları iyi bilmektedirler. Bu bakımdan 27 Mayıs ihtilâlinin meşruiyetine hiç kimse, hattâ ihtilâle 1960 yılında fetva vermiş olan İsmet Paşa dahi gölge düşüremiyecektir.

Mustafa Kemal'in aydınlattığı ışıklı ve her türlü tavize kapalı yolda emin adımlarla yürüdüğümüzü, yürüyeceğimizi büyük Ulusumuza ve Sayın İnönü'ye duyururuz.»

Sosyalist gençlerin Fikir Kulüpleri etrafında örgütlenmesine karşın CHP'li ve CHP sempatizanı gençler Sosyal Demokrasi Derneklerinde örgütlenmeye başlamışlardır. CHP'deki son gelişme bağımsızlığımızın ve devrimlerin emanet edildiği gençliğin bu kesiminde de tepkilere yol açmıştır. CHP Genel Merkezine siyah çelenk bırakanlar bu gençlerdir. Sosyal Demokrasi Dernekleri Federasyonu aşağıdaki bildiriyi yayınlamışlardır:

TÜRK ULUSUNA

19 MAYIS 1919 HAREKETİNİN 50. yılında, Atatürk Devrimlerinin önemini daha iyi idrak etmeğe başladık, Birkaç gün sonra dokuzuncu yıldönümünü kutlayacağımız 27 MAYIS DEVRİMİ, siyasî haklar tasarısı ile onu tavsiye amacında olanlarla, aslında onu koruması ve ileriye götürmesi gereken, devrimciliklerine gerçekten inandığımız kişilerin anlaşmasıyla gölgelenmiştir. Bu davranış Türk Devrim ve Devrimcilerinin talihsizliği, aynı zamanda devrimlere bağlılığını ispat bakımından bir sınavdır.

Şunu özellikle belirtmek gerekir ki, devrimler taviz verilerek korunamaz, yüceltilemez. Adı dillerde dolaşan toplumsal huzur «Vatana İhaneti» suçuyla idama mahkûm edilmişlere siyasî hak vermek yoluyla değil, bir an önce gerçekleştirilmesi gereken EKONOMİK DÜZEN DEĞİŞİKLİĞİ ile gelir. Huzuru bunun dışında aramak, ancak tatlı bir hayaldir.

GERÇEK HUZUR: Atatürk Devrimlerini tamamlamak, onları ekonomik alanda da tatbik etmekle gerçekleşir. Anayasa'nın emrettiği Sosyal Demokrasi ile birlikte, gerçek demokrasiye inanmış olan bizler, düzen değiştirmenin demokratik savaşını verecek ve bunda da başarıya ulaşacağız. Zafer devrimlerin ve gerçek devrimcilerin olacaktır.

Ak saygılarımızla.»

Diğer yandan İnönü'ye çektikleri telgrafta şöyle diyorlardı:

«Atatürk Devrimlerine, Anayasa'ya aykırı tutum ve davranışlarıyla meşruluğunu kaybeden vatan hainliğinden hüküm giymiş kimseleri, memlekete huzur getireceğim diye affetmeye yönelmek, temeli 27 MAYIS DEVRİMİ'ne dayanan Anayasa'yı kökten inkâr etmek demektir.

Küçük politik çıkarlar uğruna büyük prensiplerden vazgeçmek siyasî ahlâkla bağdaşamaz.

Demokrasiye inandığına güvenerek ATATÜRKÇÜ GENÇLİK'ten daima destek gören Atatürk'ün Partisi kendi içinde bile demokrasiyi gerçekleştiremediği için, Atatürkçü ve demokrasiye açık güçlerin desteğini kaybedecektir.

Şahıs partisi olmak niteliğine son vererek, demokratik bir fikir partisi olmadıkça, TÜRK HALKININ değil, sözü geçen kişilerin partisi olmaya ebediyyen mahkûm olacaktır.

Başta sizin ve sizin görüşünüze katılanların bu tutumların: devrimcilikle ve Anayasa anlayışıyla bağdaştıramıyoruz.»

Bunlar gençlerin gösterdiği tepkilerdi. Ancak tepkilerin hepsi bu kadar değildi.

CHP teşkilâtı kaynıyordu. Ortanın Soluna Türkiye'nin bağımsızlığına inanmış vatanseverler, CHP Genel Merkezini telgraf ve telefon yağmuruna tutmuşlardı; binlerce telgraf geliyordu. Bu, CHP içinde belirmeye başlıyan ve proleter sosyalistlerin, CHP'yi anti-emperyalist, anti-feodal mücadele saflarına katabileceklerine inandıkları güçtü.

Diğer yandan oportünistlerin faşizm eğilimli olarak vasıflandırdıkları ve 27 Mayıs devrimini yapmış kişiler de sert tepki gösterdiler.

Cemal Madanoğlu şöyle diyordu:

«Soysuzlaşmış politikacılık, ülkeyi tarihî doğrultusundan saptıranları bağışlamaya kalkışmakla, kör bencilliğinde Atatürkçülüğü de, Atatürkçülüğü sürdüren 27 Mayısı da, Anayasa'nın özünü de yadsımakta olduğunu açığa vurmuştur.

Devrimlerden ödünç vermekle ulusun yaraları kapanamaz ve ulusal erince bu sapık yoldan ulaşılmaz. Bu durum ulusal istemi oluşturan güçlerce gereği gibi değerlendirilmektedir.»

Dev - Güç ise toplanıyor ve şu konuları görüşüyordu;

«● Celâl Bayar'ın, gerek 27 Mayıs Devrimi ve yeni Anayasa, gerekse Yüksek Adalet Divanı hakkında şimdiye kadar açığa vurduğu düşünce ve davranışlar karşısında siyasal hakların iadesinin Anayasa nizamında büyük gedikler açarak telâfisi güç siyasal buhranlara sebep olup olmayacağı.

● En azından 30 yıldır uygulanagelmekte olan Türk halkının çıkarlarına ve dertlerine deva bulmakta asla başarı gösterememiş olan tâvizci, çıkarcı ve entrikacı Osmanlı tipi politikanın bütün açıklığı ile Türk halkına anlatılması çareleri ve siyasal buhranları dâvet eden bu tip başarısız politikaların desteklenmemesi için gerekli tedbirler.»

İşbirlikçi sermaye - İnönü ittifakının toplumun devrimci kesiminden gelen bu tepkileri önlemek için büyük gayretler sarfettikleri görülüyor. Toplantı üstüne toplantı yapılıyor. Milliyet Ulus gazeteleri tepkileri önlemek babında sayfalar dolusu yazılar döktürüyorlar. Bu gayretler amaçlarına ulaşabilecek mi? Görünüşte belki evet. Ancak, CHP içinde seçimler sonrası Atatürkçülerle İnönü dahil işbirlikçilerin açık hesaplaşması uzak ihtimal değildir. Kim kazanır - kim kaybeder o zaman görülecektir.

Finans - kapital tepeden kişisel sloganını atmıştır : (İNÖNÜ + BAYAR + DEMİREL) ELELE!... demiştir. Buna karşı Türk milletinin parolası şu oluyor : (GENÇLİK + ORDU + ADALET) E L E L E!...

Hikmet Kıvılcımlı

Küçük - burjuvazi her zaman iğrenç güçlüklerin süslü sözlerle maskelenmesine aldanır. Bu yolda gene, hiç değilse CHP tabanındaki halk insanları: **«Kalkınma sorunları - zorunluları»**, **«Devrimci davranış - kavranış»**, **«27 Mayıs doğrultusu - iğriltisi»**, **«Devrimin ülküsü - tilkisi»**.. gibi zurnalı palavralarla bir daha aldatılacaktır. Aldatıla aldatıla bilinçlenecektir. Bu son aldatışta Finans-kapital tepeden kişisel sloganını atmıştır: (İNÖNÜ + BAYAR + DEMİREL) ELELE!.. demiştir. Buna karşı Türk milletinin parolası ister istemez şu oluyor: (GENÇLİK + ORDU + ADALET) ELELE!...

Niçin?

1.— Türkiyeyi kim idare eder?

«Çanlar kimin için çalıyor?» bir kolay edebiyattır. **«Türkiye'yi kim idare ediyor?»** kırk yıl sürmüş güç bir düşüncedir. Karşılığı aşırıca basittir: Dünyayı kim idare ediyorsa, Türkiye'yi de o idarl ldiyor. Allah mı?

Dünyayı 1917 sonlarına dek **KAPİTALİZM** idare ediyordu. Ondan sonra dünyayı iki güç idare etmiye başladı: Kapitalizm - Sosyalizm... Türkiye de o iki rahmetten biri ile idare edilir. Geri kalan herşey, ancak çocuk kandırmaya elverişli oyuncak düşünceler ve davranışlardır. Dünyada veya Türkiye'de bir kuşun kanadı çırpınsa, nedeni o iki alanda aranmadıkça bulunamaz.

Son İ. İ. Paşanın attığı sis bombası da bize yalnız o gerçekliği bir yol daha ispatlamaktan başka birşey yapmamıştır. Çok büyük rütbeli, ulu yetkili ne Sultanlar, ne Paşalar, Beyler, Efendiler hep Türkiye'yi **«İDARE»** eder göründüler. Ya kendilerini, ya başkalarını aldatmakla kaldılar. Türkiye'yi aslında idare eden etti: Dünyayı idare eden etti. İdare ediyorum sananlar, bu kubbede ya hoş, ya boş birer sada kimi bırakıp, kimi bırakmaksızın çekip gittiler.

İ. İ. Paşanın sis bombasını kim attı? Kendisi, görünüyor. Atana bakma, attırana bak: Kim attırdı? Onu belki Paşa'nın kendisine bile sorsak alacağımız karşılık: «Hadi canım, sen de!» den başka birşey olamıyacaktır. Osmanlı şâirinin de bir bildiği olmasa, söyler miydi?.. **«O mâhiler ki derya içredir, deryayı bilmezler!»** Son yarım yüzyıllık denemenin ikinci belirgin hakikati de bu oldu. Bizim en astığı astık, kestiği kestik **«SORUMLU»** görünenlerimiz, yaptıklarından çoğu bir sinek kadar **«SORUMSUZ»** biçarelerdir. DP'liler de öyle, AP'liler de öyle, YTP, MHP yahut MP, TİP güdücüleri de öyle. Gidigattan kalkıp bir Celâl Bayar'ın ensesini sorumlu tutmak, komiklikten öte determinizm dışında kalmaktır.

Daha Bayar dururken Menderes'in göçürülmesi bir tek şeyi ispatlamıştı: Finans-kapital öyle istemiştir. 27 Mayıs'ın kanı kurumadan Bayar'ların affa uğramaları aynı isteğe uymuştur. Çıkar çıkmaz Bayar'ın «Bizim Radyom» ya naziyre: **«BİZİM EV»** lerde yer yer el öptürmeleri, yer öptürmeleri başka ne idi? Hep şimdi İ. İ. Paşa eliyle attırılan sis bombasının dokuz yıldan beri tezgâhlanışı idi. Kendi açısından anormal, beklenmedik, şaşılacak hiçbir şey yok, şu güneşin altında.

BAYAR
— İnönü'nün ahretlik dostu —

2.— Eski bir pis oyun

Dünyanın her yerinde olduğu gibi, Türkiye'de de, pis bir oyun vardır. Devrimle kurulan Anayasalar, dalga geçinceye dek, önce rafa kaldırılır; sonra ucundan tırtıklana tırtıklana «evrimle» acaip kuşa çevrilir.

Birinci Büyük Millet Meclisi'nde ilk çıkarılan Anayasa'nın ne kusuru vardı? Hiç. Gizli çalışan Finans - kapital çetesi, o Anayasa'yı **«Dünyada benzeri yok!»** diye önce rafa kaldırdı, sonra kuşa çevirtti. 1961 yılı kaldırılan Anayasa'nın ne kusuru vardı Hiç. Gizli çalışan Finans-kapital... çetesi Türkiye'de bir Anayasa bulunduğunu ağzına alanları «AŞIRI» diye yeraltı zındanında sıkboğaz etti. 27 Mayıs, o Anayasa'yı KURTARMAK için iktidara çıktı, kapalı oturumların gizli pazarlıkları ile o Anayasayı **ORTADAN KALDIRDI!**

Neden? «Müeyyide» si yokmuş, Birinci Cumhuriyet Anayasasının. Oysa bal gibi varmış: ORDU «Görev Tüzüğü», yeryüzünün bi ricik gerçek müeyyidesini: süngü gücünü o Anayasaya vermiş. 27 Mayıs da, o rafta uyutulan **TEK müeyyideyi** ilk defa uygulamış. Kaldırılan o az çok Devrimci gelenekli Anayasanın yerine oturtulan yeni Anayasaya inanılmıyacak denli **ÇOK müeyyideler** sokuşturuldu... Bu neye benzedi? Hekimlikte bir hastalığın bir tek ilâcı varsa, tedavisi var demek olur. İlâcı çok hastalığın, ilâcı yok demektir. Yeni Anayasaya öylesine «ÇOK» ve sözde «MÜEYYİDELER» sokuldu ki, ortada tutulacak müeyyide kalmamışa döndü. Finans kapitalin, kaldırılan Anayasa ile vatandaşa adanmış ne denli gerçek hak varsa, hepsini kuşa çevirmek üzere, sürüyle Anayasaya aykırı çıkardığı kanunlardan biriciğinin olsun kılcağızına dokunulmadı.

Tersine, bütün o anti-demokratik kanunlarda eski Anayasaya ikide bir toslıyan maddeler: yeni Anayasanın dört bir bucağına serpiştirili serpiştiriliverdi. Oldu da bitti, mâşallah! Finans - kapital çetesinin gizli oturumlarda yakıştırıp yutturduğu sözüm ona «müeyyideler»: Halkın değil, Ordunun bile artık ANAYASAYA SAHİP çıkması yolunu tıkamakla özetlenebilirdi. Koskoca Türk Ordusunun yerine, Mecliste nazar boncuğu gibi bırakılan ve ikide bir kallesçe «nazar değdirilen» beş on «TABİÎ SENATÖR», yeni Anayasanın biricik dişe dokunur «müeyyidesi» olarak gösterildi.

GÜNÜN P...

(Gençlik-Ordu-...

3.— Açık «Komando» - gizli polis

Bu müeyyidenin «korkuluğu» altında neler yapılmadı? Türkiye'nin alınyazısı, Amerikan Elçisi'nin dosyaya giren, yahut PENTAGON-CIA'nın dosyadan çalınan bir mektubu ile çizildi. Millete gelince, onun hesabı daha kolay görüldü. Konakta viski içip, Eyüp'te Cuma namazına gelen, yahut Kur'an'ı sabah kahvaltısı eden Başbakanlar **«Demirkırat»** a bindirilip kanunlar çiğnetildi. Her mahallede bir milyonerin emrinde bol bol Kuran Kursu, İmam Hatip Okulu, Yüksek İslâm Enstitüsü üretilerek, her siyaset veya tarikat toplantısında: **«Af! Af! Af!»** diye «hû!» çekildi. Eski Anayasayı rafa kaldıranlar, yenisini kuşa çevirmek zanaatlerini işletmezlerse, Muhammed ümmetine kanı akıtılmamış haram ölü eti ile, Amerikan domuz-don yağı mis gibi yedirilip, gırtlağa dek borca batılamazdı.

Ya **«sol»** dan Anayasa mırın kırını edilirse? **Bugüne bugün demokrasi var. Tek parti** usulü demokrasi diyeni tabutluğa çekip işkenceye uğratmak örtbas edilmiyebilir: Anayasa. Evet, karakolda gizlice yapılamadığı zaman, «Alâ-meleinnas» sokakta yapılır, o işkencenin danişkası. Demokraside **«Sol»** un **«Sağ»** ı da olacak. Gizli sivil polis gençlerini Üniversiteye müzmin talebe yazıp, tabancalı **«Sağcı gençlik»** kılığında saldırtırsın. Basarlar, yalar, kırarlar. Sırra kadem basarlar. Onları suçüstü yakalamıya kalkan olursa, araya coplu-kalkanlı resmî Toplum Polisi girer. Suçluları yakalamıya kalkanları sille tokat **«tutuklayıp, Adâletin pençesine teslim»** eder. Demokrasi dediğin böyle olur.

Gene de, 25 kuruşa bir formalık perişan broşürcük biçiminde tozlanan Anayasayı ciddiye alanlar bulunursa, artık sıra ona gelir. Bir sabah, bütün **«Hür Basın»** ın birinci sayfalarında **36 puntoluk harflerle: Şaki Özbay'**ın teklifi yanında, eski **«Millî Şef»** yeni **«Ortanın Solu»** İ. İ. Paşa'nın teklifi piyasaya sürülüverir. Özbay'lar Yasa eşkiyalığını Açık dağbaşında yapmıştır; Bayar'lar Anayasa eşkiyalığını gizli **«LOCA»** larda tertiplemişlerdi. Memlekete dört elif miktarı **«HUZUUR»** lâzım...

Özbay'la Bayar **«Af! Af! Af!»** edildiler mi, Finans - kapital «Huzûr» a kavuşur... Ya, 27 Mayıs? Hiç huzursuzlanmasın: o, Anayasa müeyyideleri, yasa teminatı altındadır. **«Altında»** olduğu için göze görünmese bile, Bayar'ı onun üstüne doğrudan doğruya çıkarmak için Anayasaya bir merdiven dayamalı. O zaman «Altı Kaval» (27 Mayıs), **«Üstü Şişhane»** (Yassıadalılar) Anayasa, Paşa gibi oturaklaşır. İ. İ. Paşa ne **«Öç - İntikam»** istiyor Türkiye'de, ne **«Eziyet - Iztırap»**. Hoş hoş söy-

PAROLASI

-Adalet) elele

lüyor:

«İntikam fikri iki başlıdır. Felâkete uğramışların çektikleri ıztırapları yeterli bulmayarak eziyete devam etmek, yahut, geçmiş hâdiseleri yaratmış olduğu zan olunan insanlardan öc almak fikri... Her iki fikrin de karşısındayım.»

4.— Kim kime acıyor?

Ne yufka yürekli kişiymiş sayın İ. İ. Paşa! Kimdir o «felâkete uğramışlar»? İnsan şöyle çevresine bakıp, neredeyse kendi üstüne alınacak. Acır mı, acır: Paşadır bu. Kimlere acır? Jandarma karakolunda veya köy ortasında bir işaretle eşek sudan gelinceye dek dayak yiyip doğduğuna pişman edilen köylülere mi? Hayır. Gece yarısı polis baskınıyla yatağından kaldırılıp başaşağı Üniversite penceresinden atılan gençlere mi? Hayır. Günde liğini beş on liradan biraz yukarı çıkarmak, iş saatini 12'den 8'e indirmek için grev yapar yapmaz, dipçik ve kurşun yağmuruna tutulan işçilere mi? Hayır. Resmen izin ve güzergâh verilmiş Kanlı Pazar günü miğferli polisin copla yere yıkıp, 25 liraya şirketten gönderilmiş Nurcu - Süleymancının kasap etine şiş batırırca bıçakladığı aydının çoluk çocuğuna mı? Hayır. «Komando» maskeli gizli polisin dernekte otururken basıp yaraladığı kanuna inanmış vatandaşlara mı? Hayır.

Bunlardan hiçbirisi «Felâkete uğramış» değildir. Türkiye'de «Iztırap çeken» bir tek kişi vardır: Finans - kapital hazretlerinin Osmanlı Bankası'ndan mezun, okur yazar olmasa da, İş Bankası Umum Müdürlüğünden İktisat Vekilliğine sivrilmiş, Türkiye'de ilk «Vesikalı» komünist kapı-kulu Celâl Bayar ve de onun Yassıada'da üniversitelileri öldürdükleri için birkaç yaz ayı güneş banyosuna çekilmiş birkaç Finans - kapital kabadayısı.

Bunlar Kayseri Cezaevi'nde epey «ıztırap» lı kuzu dolması şölenleri, kahramanlık pozları çektiler. Onların «Eziyete devam» larını da, sayın İ. İ. Paşa'nın büyük şefkatle «Yeter» dediği günün gazetesinde şöyle okuyoruz:

«Önümüzdeki günlerde CHP Genel Başkanı İnönü ile görüşmesi beklenen eski DP lideri Celâl Bayar, Demokrat Parti'nin 14 Mayıs'ta iktidara geçişinin yıldönümünü kutlayacaktır.»

Hem nerede? Ne Türk köylüsünün, ne Türk işçisinin önünden salâvatsız geçemiyeceği Genel Milyonerler Randevu Evi muhteşem Çelikpalas hamamlarında:

«14 Mayıs akşamı Çelikpalas'ta yapılacak eğlenceler için İstanbul'dan birçok sahne yıldızı dâvet edilecektir.» (11.5.1969 - Gazeteler).

5.— Esrarlı «Vazife» nereden?

İş Bankası, Amerikan Bankası Finans kapital çetesi, Siyasî Partiler Kanunu'nun 104. cü maddesini «Demirkırat» a paçavra gibi çiğnetiyor. Cinayeti Anayasaya girmiş bir partinin «İktidar Yıldönümü» kutlanıyor. «Aman! Kanun yolu» uğruna çırpınan İ. İ. Paşa, huzursuzlanmıyor. İttihatçı ideolog Ziya Gökalp'in: «Gözlerimi kaparım, Vazifemi yaparım!» şiiriyle: «Benim için bir vazife ifa etmek bahis konusudur» buyuruyor. «Bunu bir ödev, memleketin huzur vasıtası sayıyoruz.»

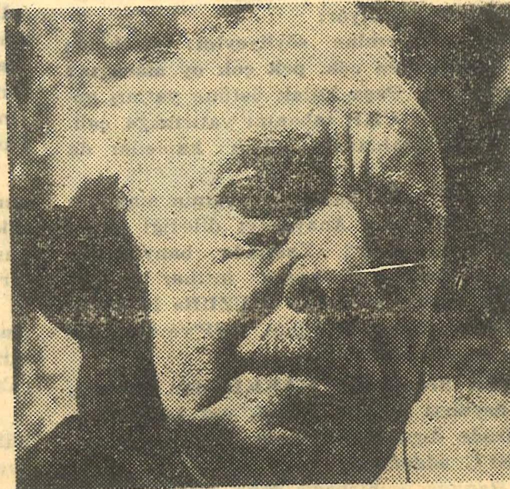
İNÖNÜ — BAYAR
— Barıştıran finans - kapitaldir —

Bu «Ödev - Vazife» yi, tam 1969 Mayıs'ının birinci haftasında İ. İ. Paşaya kim verdi?

Türk Milleti, dünyasından habersiz. Zavallıcığı bu işe olsun âlet edemeyiz. Paşa o gece Milletle yatıp rüyasında «Vazife» mi görmüştür? Zaten Türkiye Devleti ve Devletluları, yapacaklarını Millete sormazlar. Hâşâ!

Türkiye Devleti ne âlemde? İ. İ. Paşanın «Vazife» si önünde «LÂL» oluşundan belli. Gazetelerce: «MBK'ciler, Cumhurbaşkanı'nın da kendileriyle aynı endişeleri taşıdığını müşahede etmişlerdir» (Akşam). Demek, Devlet Başkanı, İ.İ.'ye «Vazife» vermek şöyle dursun, o «görev» den «endişeli» bile. Demirel: «Bu niyetlerle konuşuyorum, iyi niyetlerle ve sevinçle mukabele ediyorum» derken, hiç beklemediği bir sürprizle karşılaştığını, dilinin dolaşmasından belli ediyor. Demek Hükümet Başkanı da İ. İ.'ye bu «Vazife» yi vermemiş.

Geriye ne kaldı? Adâlet ile Ordu mu? Bu iki mâsum çocuk, oldu olası, siyasette karantinalı yasaklıdırlar. İrticaın kendisini mezarında bile kovaladığını gören Adâlet, dün cübbesiyle sokağa kendisini attı. Tavizcilik «Vazife» sini İ. İ.'ye nasıl verebilir? 27 Mayıs Ordu'nun eseridir. Millî Birlik Grupu, İ. İ.'nin «Vazife» sini: «Anayasanın temel felsefesi ve ruhu ile çelişen bu gayretler, Anayasanın meşruiyetini zedeliyebilecek sonuçlar doğuracak iddiyettedir» diye protesto etti.

İSMET İNÖNÜ
— Dokuz tilki bu kafadaymış! —

Acep CHP mi o «Vazife» yi Genel Başkan'ına verdi? Yazılıyor: «Parti Meclisi üyelerinden bazıları, İnönü'nün bu konudaki davranışına aleyhtar olduklarını ifade etmişlerdir. İnönü'nün tutumunu beğenmiyenler tarafından üzerinde ısrarla durulan hususlardan biri de, İnönü'nün Parti Teşkilâtı organlarından hiç birisiyle bu konuda herhangi bir temas yapma lüzumunu duymadan harekete geçmiş olmasıdır. Bu kadar önemli bir konuda «KENDİ BAŞINA HAREKET EDEBİLDİĞİ» tartışmanın diğer bir yönüdür.» (Yeni Gazete). Demek CHP de, İ. İ. «Görevi» önünde beyninden vurulmuşa dönmüş.

6.— Finans - Kapitalin gizli emri

Ve İ. İ. Paşa da bunu saklamıyor. Şöyle diyor:

«Her tarafta güçlüğe uğrayabilirim. Partilerde, filânlarda. Ama yenmiye çalışacağım.»

Yani Finans - kapital için Demokrasi, İ. İ. Paşa'nın «Partilerde, filânlarda» dediği takım taklavatıdır! «İnönü basına açıklamasından önce konuyu Merkez Yönetim Kurulu'na getirdiğini ve onların eğilimini tesbit ettikten sonra harekete geçtiğini bildirmiştir.»

Dikkat edelim, İ. İ. Paşa «Merkez Yönetim Kurulu'na GETİRDİĞİNİ» söylüyor. Bir yerden almış o «Görevi», «GETİRİYOR». O yer Millet değil, Devlet değil, İktidar değil, Muhalefet değil... Neresi? Gizli bir «Makam». Her sabah Kuran'la kahvaltı eden Demirel'in, veya İttihatçı yemini yapmadan önce İsmet Bey'in girdikleri Farmason locaları gibi «Esrarengiz» bir KAT... «Hâtif» ten «EMİR» veriliyor. Ve «Ana-Muhalefet» CHP ile «Baba-İktidar» AP göbeğinde ardarda iki bomba birden patlıyor! İ. İ. Paşa'nın «HUZUR» bombası, Ay. Ya. Beyin «İSTİFA» bombası.

Olayların gidişine göre Paşa ile Bey «İş-bölümü», «Görev Bölümü» yapıyorlar. Paşa, Ortanın Solundan ilericilere, Bey, Ortanın Sağından gericilere şut çekiyor. Paşa «31 Mart Vak'ası» ardında sinip 27 Mayıs'a bomba attı; Bey «27 Mayıs olayı» ardında sinip 31 Mart'a bomba attı...

7.— Emrin öz gerekçesi

I — Mayıs 3 günü «Bu memleket sahibsiz değildir» diye tabancasını çeken Tuğgene-

(Sayfayı çeviriniz)

Finans - kapitalin borusunu çalan İnönü aradığını bulamayacaktır.

ral Nâbi Alpartun, **«Memleketin sahibi»** Paşayı cenaze töreninden kaçırdı.

Mayıs 4 günü Paşa teşhisini koydu: **«Parlâmento Devlete ve Anayasaya sahip çıkmalıdır... Olay her mânasıyla, kesin ölçüde bir 31 Mart vak'asıdır.»**

Parlâmento ne **«Devlete»**, ne **«Anayasaya sahip çıkmadı.»**

II — Mayıs 7 günü: 1000 yüksek hukukçu, 10,000 yüksek öğrenci, 100 bin Ankara'lı halk (ve izinsiz çıkmış memur), **«Dünya ve hukuk tarihinde ilk ve en büyük HUKUKÇULAR 'YÜRÜYÜŞÜ' NÜ»** yaptı.

«Devlete ve Anayasaya» bunlar **«sahip çıkmış»** tı!

Felce uğrayan Ankara'da Başbakan: **«Talky Walky»** telsizinin başında. Polis âmiri sık sık emir veriyor: **«En ufak harekete müsamaha etmiyeceksiniz.»** **«Hareket»**, (hukukçuların değil) gericilerin baskını idi. Ve **«Hareket»** olmadı. Demek **«Müsamaha»** görmese. **«Gerici»** kımıldayamıyormuş! Yalnız hâkimler gençlikten tecrit ediliyor.

GENÇLİK: «Hükümet istifa», «Amerika evine git», «Kahrolsun CİA» diyor. **ASKER:** Çelenk taşıyor. Kadınlı **Halk: «Yaşasın hukukçular»** diyor. Ve hukukçular Anıtkabir'deki özel deftere yazıyorlar:

«Aziz Atatürk, Türk Hâkimleri ve Cumhuriyet Savcıları, DEVRİMLERİNİN koruyucusu ve savunucusu olmakta EBEDİYEN devam edeceklerdir.»

Ertesi gün (Mayıs 8): İ. İ. Paşa tapayı attı: **«Bayar'la görüşmeye hazırım.»**

Daha ertesi gün (Mayıs 9): Aydın Yalçın Bey tempo tuttu:

«Bugün bir Devletin yarısını teşkil eden Kazaa organları yürüyüş yapıyor. Bunlar 20 yaşındaki Harbiye öğrencileri değil. Durum daha vahim ve âcil görünüyor... Türkiye'de bir 27 Mayıs olayı cereyan etti.» (Çankaya AP gençliğine söylev).

Ve Demirel: İ. İ. Paşa'nın **«Huzur»** davuluna **«Barış»** tokmağını vurdu ha, vurdu;

«Memleketin bir BARIŞ ortamına götürülmesinde..»

«Memleketin bir BARIŞA götürülmesi yolunda..»

«Memleketi götürmek istediğimiz BARIŞ, devamlı BARIŞ hedefinde..»

«İç BARIŞIN köklü ve güçlü olmasında..» Ve ilh., ve ilh..

KANLI PAZAR'da **dirilere** karşı, ÖKTEM'İN CENAZESİ'nde **ölülere** karşı **«Devlete sahip»** geçinerekten, kalleşçe **zorba «SINIFLAR SAVAŞI»** nı uygulayanlar, ektiklerini biçince, hangi **BARIŞI** istiyorlar? **60 Yassıada** artığı ile aralarındaki danışıklı horoz dövüşünde, yani: **kendi aralarında BARIŞ!...** Patronun işçiye karşı, Tefeci - Bezirgân Hacıağanın köylüye, esnafa karşı, Finans-kapitalistin tüm Türk milletine karşı yürüttüğü amansız SINIF SAVAŞI onlarca bitmemeli, tükenmemelidir bu memlekette.

Sayın İ. İ. Paşa iftihar etmeli değil mi: (GENÇLİK + ORDU + ADÂLET) Devlete, Anayasaya, Demokrasiye «SAHİP ÇIKIYOR». Hayır!

8.— Yaranılacak mı?

60 Finans - kapital ajanı: Gençliğin, Ordunun, Adâletin üstünde **İMTİYAZA** kavuşturulmazsa, **DEMOKRASİ** olamaz. Bayar kimdir? Onu hep sayın İ. İ. Paşadan öğrendik. Bayar'ın **Başvekilliği** sırasında zimmetine yüzbinlerce (şimdiki milyonlarca) **lira** aşırışını örtbas ettirmek için başvurduğu İ. İ. Paşa TBMM oturumunda açıkladı. Bayar'ı **Cumhurbaşkanlığı** sırasındaki Anayasaya, Demokrasiye ihanet, suiistimal suçlarıyla idamdan kurtaran da aynı (Finans - Kapital kulislerinde) İ. İ. Paşadır.

Şimdi gazeteciler **«21 Mayıs hükümlüleri de affa uğramak istiyorlar»** deyince, İ.İ. Paşa:

«Şu anda siz söylediniz de hatırıma geldi. Onlar için bir şey düşünmedim.»

diyebiliyor. Ama o herkesten iyi bildiği ve teşhis ettiği Bayar'a bütün Cumhurbaşkanlığı **«hak»** larını bir **Şirket İmtiyazı** gibi tapulamayı hiç hatırından çıkarmıyor. Bütünüyle ülkücü Ordu Gençliği tüm Bayar mülküne feda!.. Böyle mi:

Binlerce vatandaş, beraat ettikleri siyasî dâvalardan ötürü yurtta işsiz bırakılır, yurt dışında ekmeğini kazanmasına pasaport verilmez. Mevcut kanunlar vatandaşlardan esirgenir. 60 ihanet suçlusu için Anayasa hükümleri yok edilerek **«siyasî hak»** tan söz edilir.

Yeni Gazete: **«CHP'nin** (CHP'deki Finans-kapital kodamanlarının) **seçim hesapları yönünden tutarlı gibi görünmektedir»** diyor. Belki öyle kandırılacak **CHP tabanı.** Finans-kapitalin **1945 - 50** yılları Paşa gölgesinde milletin başına belâ ettiği (Tefeci - bezirgân, Hacıağa, Eşraf, Âyân, Finans - kapital) cinlerini. Öktem'in tabutu başında gören **Paşa**, o dağıtamadığı cinlerin **«oylarıyla»** iktidara gelmeği **«Demokratik nizam»** mı sayıyor? Gazetecilerin kulağına fısıldıyor:

«Size mahremine söyliyeyim: Herhalde geçen seçimlerden çok, pek çok oy alacağız.»

Sayın İ. İ. Paşa kulak üstüne yatmış görünüyor, yahut CHP tabanını yatırmağa çalışıyor. Buna iştahlanan külâh kapıcılar da olacak.

Ancak **Finans - kapital** irticaının sınangılı ecinni başısı daha Anayasayı dilediği kılığa sokmadan ne diyor? Yassıada banyosunda kravatı ile boğazını sıkarak intihar taklidi yapan C. Bayar, nasıl bir **«HUZUR»** la hangi **«İNTİKAM»** a hazırlandığını, CHP'ye de, Anayasaya da şöyle tükürüyor:

«Tabiî Senatörlük HAKKIM'dan açıkça, hattâ beyanat ile ilân ederek vaz geçiyorum. Millî irade dışında hükümle Mecliste bulunmayı SUÇ addederim.»

İş Bankası «sihirbazı» daha şimdiden böyle konuşuyor:

Kimdir o **«Millî irade dışında hükümle Mecliste bulunan»** «SUÇ» lular Sözde **«Seçim»** dışı: Cumhurbaşkanı kontenjanından gelmiş Senatörler gibi ,en başta 27 Mayıs'çı **«Tabiî Senatörler!»**

Kumar ve küstahlık açıktır. Bayar ve şürekâsı, **27** Mayıs Anayasasının kendilerini **«Tabiî Senatör»** yapmasını **«HAK»** sayıyor. **«HAKKIM»** diyor Bayar hazretleri. Ne hakkı? **Finans - kapital** kılıcının hakkı!.. Aynı Anayasanın Finans - kapital ajanlarından başkasını, irticaa karşı sözde bekçi olarak, **«Tabiî Senatör»** yapmasını **«SUÇ»** sayıyor.

27 Mayıs, Bayar'ı **«Suçlu»** olarak cezalandırmış. Bayar, 27 Mayıs'ı **«Suçlu»** gördüğünü şimdiden belirtiyor. Bu iki **«SUÇ» Mecliste «birbirine yaklaşmış»** olunca, İ. İ. Paşanın **«Huzur vasıtası»** haline gelir mi?.. Sormaya değmez.

İnsanlarımıza bir tek düşünce kalıyor. Böylesine yüzeyde kalmış zorla tehlikeli hokkabazlık perendeleri atmak masayı üç kâğıtçıların başlarına devirir mi, devirmez mi?

9.— Siyasî Af değil, Siyasî Cinayet işleniyor

Efendilerimiz, kul saydıkları 30 milyon vatandaşımızla alay ediyorlar. Sayın İ. İ. Paşa diyor ki:

«AP Milletvekili ve Senatörlerinin kanun teklifini gördüm. Siyasî hakları kısıtlayan hükümler kaldırılıyor.» (12.5.1969). **«Memlekette kin gütmek dâvasını kaldırmak bende imân halindedir.»** (Keza)

Doğru mu? 219 AP seçkini imzasıyla verilen teklifte sahiden **«siyasî hakları kısıtlayan hükümler kaldırılıyor»** mu? Hayır. Öyle olsa, yâni en kaba burjuva adâlet prensibine olsun uyularak bir siyasî af çıkarılmak istense, namusluca şöyle denirdi:

«Bugüne dek herhangi siyasî suçtan hüküm giymiş olan vatandaşların cezaları ve bütün hak kısıtlanışları kaldırılmıştır.» O zaman sağcı, solcu ayırt edilmeksizin her vatandaş eşit siyasî hakkına kavuşturulur... 219 imzalı teklif tam bunun tersini yapıyor. Ve marifetini şu iki yüzlü 2 madde ile açıklıyor:

a — **Yüksek Adâlet Divanınca mahkûm edilip de affedilmiş olanlarla 38 sayılı Tedbirler Kanunu ile mahkûm edilip affedilmiş olanlara seçilme yasağı uygulanamaz.»** Yani bütün sağcı, **gericiler**, çoktan «affedilmişler». Onlar bir yol daha affedilecekler. 68. ci Anayasa Maddesinin değiştirilmesi budur.

b — 7 Temmuz 1961 den önce **«Yüz kızartıcı olmayan bir suçtan kesin hüküm giydikten sonra... affedilmiş bulunanlar.»**, Anayasanın geçici 11. ci maddesi ile seçilebiliyorlar. Teklif bu maddeyi toptan kaldırıyor. Yani bütün **ilericiler, affa** uğramış olsalar bile, Anayasa geçici 11. ci maddesiyle kendilerine tanınan siyasî haklardan ebediyen yoksul bırakılacaklardır.

Bunun neresi: **«Siyasî hakları kısıtlayan hükümleri kaldırmak»** tır? Göz göre göre: bir avuç **gerici** Finans-kapital ajanı Anayasaya karşı çıkılarak kayrılacak; binlerce **ilerici** Anayasanın kendilerine verdiği siyasî hakla-

rın geri alındığını göreceklerdir. Demek «Memlekette KİN gütmek dâvası» sayın İ. İ. Paşanın gölgesi altında kıyamete dek sürdürülecektir. Kime karşı? Halka ve ilericilere karşı.

«İç barış» dedikleri şey kaç kişi için yapılıyor? 12 Mayıs günlü gazetede okuyoruz: **«Bayar'la görüşmüş olan eski DP Bakanı... bu seçimlerde adaylık koyacak eski DP'lilerin altmışı aşmıyacağını tahmin ettiğini söylemiş, bunların çoğunun AP'den adaylık koyacağını sandığını belirtmiştir.»**

Demek **«İÇ BARIŞ»** dedikleri şey bu 60 Finans-kapital ajanını Meclise sokmakla sağlanacak? 60 vurguncu Türk Milletinin başına geçirilirse, AP'den 60 sunturlu daha aday çıkarılırsa, her yer güllük gülistanlık olacak!. Hem de milletin gözbebeği olan ilerici gençliği, **«Devletin yarısı»** olan Adâlet organlarını, 27 Mayıs'ı yaratmış bulunan toplumumuzun **«Vuran kalbi»** Ordu vurucu gücünü karşılarına alarak...

Bu **«yalnız cinayet değil, cinnet de»** olan tutum, ne denli **«bıçak kemiğe dayanmış»** olmalı ki, göze alınıyor? Finans - kapital'in **Yerli malı** çevreler bile, **«şok»** un nereden geldiğini ve neye dayandığını bilememek şaşkınlığı içinde.

12 Mayıs günü şöyle yazıyor:

«Anayasamızın «BAŞLANGIÇ» kısmı.... Demokrat Parti iktidarını suçlayan bir fıkra ihtiva etmektedir... Acaba Demokrat Parti devri sorumlularına siyasî hayata dönme şansının verilmesi, bu sözlerle çatışma doğurmıyacak mıdır?« (Yeni Gazete).

O gece kim bilir hangi entelicensin gizli teli işliyor. Ve ertesi gün şu başyazıyı okuyoruz:

«Ancak İnönü'nün kişiliğinin bu tepkilerin üstesinden gelecek kadar güçlü olduğu şüphesizdir.» «Bu çevrelerin (ilericilerin) **baskısını her zaman ezecek kuvvettedir.»** (Yeni Gazete, 13 Mayıs).

Hani **«siyasî hak»** veriliyordu? **«KİN»** kaldırılıyordu? Bu **«her zaman ezecek kuvvet»** gösterisi niye? Ve **«nereden»**?

Besbelli Kanlı Pazar günü önünde secdeye kapanılan 6. cı Filo ile, milleti **«her zaman»** kül edip havaya uçuracak içimizdeki casus teşkilâtlı yüzlerce **Amerikan üslerinden.**

Besbelli, uluslararası Finans-kapital, De Gaulle'ü devirmekle, Türkiye'deki şubesini sayı ile kendine getiriyor. İnönü-Bayar kayıkçı döğüşü 27 Mayıs'ı getirdi. İnönü-Bayar sarmaş dolaşı artık 27 Mayıs'ın son kalıntılarını da **«Şeytan alıp satamayınca»** öbür dünyaya götürmeliydi. **«İti öldürene sürütürler!.»** Yoksa son **«Muhteşem Adliye Yürüyüşü»** de gösteriyor ki, Türkiye'de bilinçli Demokrasiyi ciddiye alanlar az buz değillerdir ve her gün **«Dev-Güç»** olarak çoğalmakta dırlar.

İşin bu **İçyüzünü** sayın İ. İ. Paşa 12 Mayıs günü şöyle açıkladı:

«BAŞKA hâdiseler içerisinde, bu meselenin halli için bir vaziyet almak imkânını buldum. İsabet ettiğimi anlıyorum.»

Yani İ. İ. Paşa **«Ortanın Solu»** ile **«Baba bir hırsız tuttum»** a dönmüştür. **«Getir! Gelmiyor... Koyver! Gitmiyor.»** Sen git de Ecevit'le köyde, kentte Tefeci-bezirgân Hacıağalığın **«ipliğini pazara çıkar!..»** Ya Finans-kapital Anadolu'nun göbeğinde kime dayanacak?

Yani, **«geçmiş yaraların sarılması»** (Demokrasinin dürülüp rafa kaldırılması) için, 60 vurguncuyu suyun başına geçirip: Gençliğin, Ordunun, Adliyenin bağrında **«yeni yaralar»** açılacak. Bu bir siyasi cinayettir. **«İsabet» mi? «Kendi düşen ağlamaz.»**

Oynanan Dram

Nusret Selen

TMGT Genel Sekreteri

Gazi Mustafa Kemal'in Samsun'a çıkışının 50 inci, 27 Mayıs 1960 Devriminin 9. yıldönümünde kimlerin devrimci, kimlerin eyyamcı olduklarını daha iyi anlamaya başladık.

Atatürk'ün en yakın silâh arkadaşı İsmet Paşa, vatan hainliğinden hüküm giymiş Celâl Bayar ve takımının siyasi haklarını iade için Anayasa'yı değiştirmenin öncülüğünü yapmaktadır. Genç Genel Sekreter Bülent Ecevit de toplum menfaatleri için Anayasa'nın değiştirilebileceğini ifade etmektedir. Çok doğrudur, toplumlar ilerledikçe yasalar da ona ayak uydurmak zorundadır. Gerektiği zaman Anayasa'da Türk Halkının toplumsal menfaatleri açısından değiştirilebilir. Ama, biz bu teklifte Doğuda AÇLIKTAN OT YİYEN İNSANIN KARNINI DOYURUCU bir şey göremedik.

Siyasal yaşantısı çelişkilerle dolu olan İsmet İnönü'nün son olayda kimleri affetmek istediğine bir göz atalım:

1 — «Anayasa ve hukuk dışı tutum ve davranışlarıyla meşruiyetini kaybetmiş bir iktidarın» ve Yüksek Adalet Divanı tarafından vatan hainliği tescil olunmuş insanları affediliyor.

2 — On yıllık iktidarları süresinde Atatürk Devrimini ve lâiklik ilkesini hiçe sayarak irticaı Said-i Nursî'nin altına araba verarek tezgâhlayıp ve onun uzantısı Konya, Kanlı Pazar ve son olarak da Atatürkçü Yargıtay Başkanı merhum İmran Öktem'in cenazesine saldırılması olaylarını 31 MART diye nitelendiren İsmet İnönü, irticaın tohumlarını ülkemize ekenleri affediyor.

3 — Yabancıların hazırladığı kanunlarla madenlerimizi, petrollerimizi satanları, yabancı sermayeye ülkenin kapılarını açanları, bunların kapitülâsyon kanunu olduğunu söyleyip «Bunların yakalarını bırakmayacağım» diyen kişi affediyor.

4 — Yabancı sermayeyi Türkiye'de korumak için TBMM'ninde haberi olmadığı ikili andlaşmaları yapanlar ve Amerikalılara vatan topraklarını verenler, bundan elli yıl önce başlayan Milli Kurtuluş Savaşının önderlerinden Em. Orgeneral İsmet İnönü tarafından affediliyor.

5 — İşin en üzücü yanı, düzen bozukluğunun gerçek sorumluları, düzen değişikliği politikasının (Ortanın Solu) şampiyonları tarafından affediliyor. Demokrasiye âşık insanlar, Parti Meclisi'nde serbest irade ile oy veremez duruma düşürülüyor.

Kişisel kanımızca, bu oyunun altında yatan hesap şudur: Halkla çok iyi diyalog kuran Bülent Ecevit dalma şu tepkiyle karşılaşmıştır: «Çok doğru şeyler söylüyorsun ama, İsmet Paşa oldukça sana oy vermeyiz.» Gerçekten de 274-275 sayılı kanunları getiren eski Çalışma Bakanı Bülent Ecevit, milletvekili olduğu Zonguldak'ta bile beklenen oy artışını sağlayamamıştır. İşçiler her zaman kendisini coşkun sevgi gösterileri içinde karşılamış, fakat hiç bir zaman İsmet Paşa'nın partisine oy vermemiştir. Celâl Bayar'la yakınlaşma, İnönü'yü halkın gözünde sempatik gösterip oy almacağı inancıyla Ecevit tarafından desteklenmiştir.

Bu hesap yanlıştır. Türk köylüsü 950-60 enflâsyon devresinin hayalleri içindedir. AP vasıtalı vergilerle yoksul halkın sırtına büyük yükler bindirmiştir. Kısacası köylü, CHP'ye değil gelecek bolluk günlerinin umudu içinde Bayar'ın girdiği partiye oy verecektir.

Diğer bir hesapta, AP'nin elinden «Yeterli çoğunluğu verin de, Anayasa'yı değiştirelim» silâhının alınacağı inancıdır. Halbuki 2 Haziran seçimleri genel olarak kıstas sayılmasa bile, AP'nin hiç bir zaman 2/3 çoğunluğa sahip olamayacağını göstermiştir.

Tarih Mareşal Petain'den Damat Ferit'e kadar ibretlerle doludur. Bu memlekette huzur üst yapıdaki bir takım değişikliklerle değil, sosyal ve ekonomik alanda düzen değişikliği ile gerçekleşir. Bundan ötesi lâf-ı güzâftır.

Gençlik

Devrimcilerin kalesi Siyasal Bilgiler Fakültesi

Cengiz Çandar
SBF. Öğrenci Derneği Başkanı

29 Nisan 1960 ta D.P. iktidarının kurşunlarına hedef olan bir okuldur S.B.F. O günlerden bu yana devrimci mücadelenin en ön safında yer almış bir okuldur ve içinde bulunduğumuz günlerde devrimci mücadelenin karargâhı haline gelmiştir. İşte bu S.B.F. de 8 Mayıs günü Öğrenci Derneği seçimleri yapıldı. Bir okulda Öğrenci Derneği seçimlerinin yapılması olağan ve hiç özelliği olmayan bir şeydir. Ancak, S.B.F. Öğrenci Derneği seçimlerinin üzerinde durulması gereken ilginç yanları vardı.

S.B.F., sosyalist gençlik hareketi içinde oportünistlerin yuvalandığı bir okul olarak bilinir. Gerçekten de, S.B.F., Fikir Kulüpleri Federasyonu içindeki ideolojik mücadelede oportünist hizbin ideolojisinin kaynağı olmuştur ve lider kadrosunu oluşturmuştur. Şimdiye kadar S.B.F. Öğrenci Derneği seçimlerine «Sosyalistler Gurubu» ismiyle giren S.B.F. Sosyalist Fikir Kulübü temsilcileri de oportünizmin ideolojik etkinliği altında olan kişiler idi ve «Sosyalist Gurubu» bundan önceki seçimlerde önümüzdeki devrimci adım ile ilgili olmayan, sekter nitelikte sloganlarla seçimlere giriyordu. Bu yıl S.B.F. de diğerlerinden farklı olan, ilginç olan nokta buradadır. Yakın zamana kadar oportünistlerin yuvası olan S.B.F., bu hüviyetinden sıyrılmıştır ve S.B.F.'nin sosyalist örgütü proleter sosyalistlerinin egemenliğindedir. Bu farklılıkla aynı doğrultuda olarak bu yıl S.B.F. Öğrenci Derneği seçimlerine katılan «Sosyalistler Gurubu» nun hüviyeti de diğer yıllardan değişikti. «Sosyalistler Gurubu» önümüzdeki mücadele aşamasını doğru olarak, Millî Demokratik Devrim mücadelesi olarak saptamıştı. Emperyalizme ve feodalizme karşı millî bağımsızlık ve gerçek demokrasi kavgasını günümüzün biricik doğru mücadele biçimi olarak saptayan «Sosyalist Gurubu» nun temel seçim şiarları da bu doğru tahlil üzerine oturtuldu. Sosyalistler Gurubu'nun temel şiarı TAM BAĞIMSIZ ve GERÇEKTEN DEMOKRATİK TÜRKİYE idi. Sosyalistler Gurubu bu şiarın gerçekleştirilmesi için sosyalist olsun olmasın bütün vatanseverleri birliğe çağırdı. Ve izlediği bu doğru çizginin ürünü olan 501 oy'la seçimi kazanarak, öğrenci yönetimi olma hakkını sağladı. Alınan 501 oy'un bu yıla kadar, bir gurubun alabildiği en yüksek oy olduğu düşünülürse gerek «Sosyalistler Gurubu» nun izlediği doğru çiginin anlamı, gerekse S.B.F. öğrencisinin devrimci bilinç düzeyi ortaya çıkmış olur.

S.B.F. Öğrenci Derneği seçimlerinde asıl ilginç olan nokta «Sosyalistler Gurubu» nun seçimlerde mücadele ettiği diğer güçlerin niteliği ve politikası idi. «Sosyalistler Gurubu» nun karşısında başlangıçta üç gurup belirmişti; «Ortanın Solu Gurubu», «Milliyetçi Cephe», «Milliyetçi Toplumcular». Sonradan gerçekleştirilen ustaca bir manevrayla gerici Hür Düşünce Kulübü'nün temsilcisi «Milliyetçi Cephe» karşılıklı tavizler sonucu «Ortanın Solu Gurubu» ile birleşiverdi. Milliyetçi Toplumcuların bu ittifaka katılmamasına rağmen Milliyetçi Toplumcuların oy potansiyeli belli ölçülerde bu ittifaka kaydı. Tablo şöylece tamamlandı: II. Millî Kurtuluş Mücadelemizin somut isteklerini savunan Sosyalistler ve dürüst vatansever müttefikleri bir yanda, Ümmetçiler, Gericiler ve Ortanın Solu paravanası ile hareket eden bir kadro diğer yanda. Sonuç, birinci taraf için mutlak yenilgi oldu. «Ortanın Solu» nu kendilerine isim edinenler sürekli olarak «Sosyalistler» i yıpratma taktiğini gütmek istediler ve «Sosyalistler» in attığı anti-emperyalist ve anti-feodal sloganları kullanmaya yanaşmadılar.

SBF'nin devrimci başkanı Cengiz Çandar

Ortanın Solu'nun bu doğrultuda hareket etmesi, hiç şüphesiz ki, C.H.P.'nin bir kanadının gerici unsurlarla girişmeye çalıştığı ittifaklarla bağlantılıdır. S.B.F. Ortanın Solu Derneği yöneticilerinin ideolojik yapısı C.H.P.'nin söz konusu sağ kanadına yakın bir hüviyet taşımaktadır. Bununla beraber aynı dernek çatısı altında gerçekten Ortanın Solunda ilerici unsurlar da vardır ve nitekim bunlar gayri-millî kutsal ittifaka karşı «Sosyalistler Gurubu» ile millici bir ittifaka dahil olmuşlardır. S.B.F. de «Ortanın Solu» nun bu denli (sağ ile ittifak kurmasına rağmen) başarısızlığı C.H.P.'nin genel gençlik politikasındaki tutarsızlıklardan ve sakatlıklardan ileri gelmektedir. Son demokratik gençlik hareketine karşı çıkmakla C.H.P. kendini gençlik kitlesinden soyutlamıştır. Örneğin, C.H.P.'nin o «ünlü» bildirisinden sonra toplanan S.B.F. forumu bin civarında oya karşı altı oyla işgale devam kararı almıştır. C.H.P.'nin gençlik hareketlerinde takındığı olumsuz tavır çeşitli fakültelerin Öğrenci Derneği seçimlerinde kendini göstermiştir. Ortanın Solu sloganı ile ortaya çıkan kişiler her okulda yenilgiler tatmaktadırlar.

Aslında, Ortanın Solu millici bir güçtür ve bugünlerde «Ortanın Solu» kavramının ardında Kemalistlerle Göbekçilerin kıyasıya bir mücadelesi yer almaktadır. Kemalist kanat Göbekçileri gerek parti kademelerinden gerekse gençlik kesiminden tasfiye edebildiği zaman, Sosyalist-Kemalist ittifakı gerçekleşecektir.

Bunun böyle olması doğaldır, çünkü tarihin akışı bu yöndedir, hayatın diyalektiği, devrimci pratik bunu emretmektedir. Saflar pek yakında açık seçik belli olacaktır: Emperyalizm ve işbirlikçileri bir yanda, bütün vatanseverler öbür yanda.

YAŞASIN İKİNCİ MİLLÎ KURTULUŞ SAVAŞIMIZ!
YAŞASIN TAM BAĞIMSIZ VE GERÇEKTEN DEMOKRATİK TÜRKİYE!

sosyalist literatürde terimler ve kavramlar

Revizyonizm

Revizyonizm, fransızca yeniden gözden geçirme anlamına gelen revision'dan gelir. Geçen yüzyılın sonlarında ve yüzyılımızın başlarında işçi hareketi içinde daha çok işçi aristokrasisini temsil eden bazı liderler marksizmin yeniden gözden geçirilmesi gerektiği tezini savundular. Revizyonistler çoğunlukla siyasi mücadelenin önemini reddediyorlar ve marksist ekonomi politiği burjuvazi ile uzlaşıcı oportünist bir tarzda yorumluyorlardı. Revizyonistlerin en ünlüsü Alman sosyal-demokratı Bernstein'dır.

Revizyonistler marksist artı-değer teorisiyle, burjuva Avusturya ekolünün marjinal teorisini uzlaştırdıklarını iddia etmekteydiler. Oysa yaptıkları şey, bilimsel ekonomi politiğin inkârı ve burjuva iktisat teorisinin kabul edilmesiydi. Revizyonistler, kapitalist sömürüyü sistemin zorunlu kıldığı bir şey değil de ahlâki bir kategori sayarak bu bakımdan suçlamak gibi bilime aykırı bir görüşü savundular.

Onlara göre kapitalizmin gelişmesi «yeni veriler» i ortaya çıkarmıştı. Bunlara göre, güya, sermaye toplanması ve küçük üretimin büyük üretime yenik düşmesi, kapitalist toplumda yoksullaşma, sınıf çelişkilerinin keskinleşmesi, buhranların kaçınılmazlığı gibi bilimsel sosyalizmin teorisinin koymuş olduğu esasların artık günü geçmişti. Revizyonistlerin teorik iddialarının amacı işçi sınıfını kapitalist düzeni değiştirmek için mücadeleden vazgeçirmek ve kısa vadeli iktisadî çıkarları uğruna mücadeleyle yetinmelerini sağlamaktı.

Revizyonistler Marx'tan bazı unsurları muhafaza ettiklerini söylemelerine rağmen aslında Marx'ın en sert biçimde eleştirdiği, siyasi mücadeleyi burjuva partilerine bırakarak Trade-union'cu görüşlerin yeni bir kisve altında savunuculuğunu yapmaktaydılar.

Revizyonizm, yüzyılımızın başında en güçlü marksist düşünürlerin eleştirisine uğradı ve yenik düştü. Ancak işçi sınıfı hareketi içinde revizyonist görüşler türlü şekillerde bir küçük-burjuva oportünist eğilim olarak zaman zaman belirir. Revizyonizm, bilimsel sosyalizme karşı açıkça vaziyet almış olsun, ona sahip çıkar görünerek devrimci teoriyi yozlaştırmış olsun her görüldüğü yerde, emekçilerin dâvasına zararlı bir fikir akımı olarak etkisiz hale getirilmelidir. Revizyonizm ile uzlaşma, oportünistlikten başka bir şey değildir ve emekçiyi ideolojik silâhından yoksun bırakma sonucunu verir.

özel okul direnişi yeni safhada

Mengü Bulguç

İ.T.Ü. öğrencileri, Ankara yürüyüşü ve 15 günlük boykotla başlattıkları «Özel Yüksek Okullar Devletleştirilmeli» eylemleri için başlangıçta iki ilke tesbit etmişti.

1 — Bu konunun kamu oyunda tartışmaya açılması,

2 — Özel Okul öğrencilerini karşıya almamak; bilâkis mücadeleye katmak.

İ.T.Ü. öğrencilerinin konuya ilişkin bu yılki davranışları;

● Özel Yüksek Okullar sorununun; bu okullarda okuyan öğrencilerin kendi iç dinamiklerine bırakılması;

● Bu sorunun özel okul öğrencilerine mal edilmesi çabalarının arttırılması;

● Güç merkezinin Devlet Üniversitelerinden; özel yüksek okullara kayması ve Devlet Üniversitelerindeki öğrencilerin, özel yüksek okullardaki öğrencilerin birer yandaşı olması yönündeydi.

Nihayet bunlar gerçekleşti ve yeni doğru adımlar atılmaya başlandı. Anayasa Mahkemesinin özel yüksek okulların Anayasa'ya aykırılığı yolunda alacağı kararı kestiren Millî Eğitim Bakanlığının «Özel okullarda okuyan öğrencilerin diploma almak için Devlet Üniversitelerinde imtihana girmelerinin zorunlu kılınması yönünde hazırladığı kanun tasarısı üzerine Işık Mühendislik ve Mimarlık Özel Yüksek Okulu on gün önce boykota girdi. 6 Mayıs günü okullarında yaptıkları forumda Cemiyet Başkanının; «Demokratik olmayan» bir biçimde öğrencilere söz hakkı tanınmaması, şeriatçılık propagandasını yaparak toplantıyı sabote etmesi ve öğrencilerin salonu terkederek başka bir salonda toplantıya devam etmeleri üzerine patron ve idare tarafından okulları kapatıldı.

8 Mayıs günü Özel Işık'lı öğrenciler okullarına gittiklerinde; okulun kapatılmış ve patronun çağrısı üzerine kapıya toplum polisinin dikilmiş olduğunu görmüşler ve okullarına giremedişlerdir. Topluca İ.T.Ü.'ye gelen Özel Işık'lı öğrenciler İ.T.Ü.'de yatan, Kadıköy Mim. Müh. Özel Y. Okullu öğrencilerle ve İ.T.Ü. öğrencileriyle bir forum yaparak:

«Özel okullar Devletleştirilinceye kadar» süresiz boykot yapma kararı almışlar ve,

Atatürk düşmanlarına karşı kesin savaş ilân etmişlerdir.

9 Mayıs günü Özel Işık'lı öğrenciler Beşiktaş'a okullarına gittiklerinde görmüşlerdir ki;

«Mustafa Kemal ilkeleriyle aydınlanan her davranışları Amerikan emperyalizminin ve işbirlikçilerinin saldırgan irtica kuvvetleri ile kahredilmek istenmektedir.»

Yeni bir Kanlı Pazar, yeni bir İmran Öktem olayı yaratılmak istenmektedir.

Burada okula ve camiye doldurulan ve polis tarafından, patron, idare tarafından himaye gören (Y. İslâm Enstitülü - İmam-Hatipli - İlim Yayma Cemiyeti) irtica kuvvetlerinin, sürekli saldırma ve yaralamaları ile karşılaşmışlardır.

İ.T.Ü.'deki oportünistlerin özel okullu öğrencileri kendi saflarına çekmek için F.K.F.'de oynadıkları tehlikeli oyunu burada da sahneye aktarmak istemeleri gözden kaçmamıştır. «İslâmcı Doğucu Halk Cephesi» tezini ileri sürerek, irtica ile savaştan kaçtıklarını gören Özel Y. Okullu devrimci öğrenciler, oportünistlerin türlü yalanlarına kulak asmamış ve kesinlikle onları saf dışı etmişlerdir.

Daha sonra İ.T.Ü.'lü kardeşleriyle birlikte Devlet Üniversitesi'nin derslerine girmeye başlamışlardır.

Özel O. öğrencilerin Devletleştirme yolundaki mücadeleleri bugün eylem içinde gelişerek yeni bir safhaya bürünmüştür. Özel O. öğrenciler bu mücadelenin ancak ve ancak Bağımsız ve Demokratik bir Türkiye'de çözümleneceğini öğrenmişlerdir.

Eğitim kurumlarına giren bu özelcilik politikasının; Devletçilik aleyhine yaygınlaşmasının, Devlet Üniversitelerinin ve dolayısı ile bilimsel araştırmaların yozlaştırılması hedefini güttüğünü;

Emperyalizmin işbirlikçilerinin objektif bilim anlayışı paravanası arkasında hem sermaye birikimi, hem de kültürel bir baskı unsuru kullanmak yoluyla (hem sömürü, hem güvenlik) özelciliğin gerçekleştirildiğini,

Türkiye'de eğitimi gerektirecek olayın; hızlı bir sanayileşme olduğu, bu sanayileşmenin de feodal kalıntılarla ve emperyalizmin işbirlikçilerinin menfaatleriyle çelişmekte olduğunu;

Emperyalizmin ve işbirlikçilerinin yurdumuzdan kovulmasıyla, feodal artıkların temizlenmesiyle ancak ve ancak özel okul sorununun çözümleneceğini bilmektedirler.

Boykota başlıyan özel okulların sayısı üç iken bugün oniki olmuştur.

Bundan sonra savaşlarının Bursa Nutku'nun gerektirdiği yönde olacağını belirtirken, mücadelelerini sonuna kadar yürütmeye karar veren özel okullu öğrenciler her gün daha da güçlenerek tam bağımsız ve gerçekten demokratik Türkiye doğrultusunda mücadelelerini devam ettirmektedirler.

Şili'de sosyal demokrasi çıkmaz yolda

— Şili Cumhurbaşkanı Eduardo Frei ve İçişleri Bakanı Bernar do Leighton —

Eduardo Frei'nin Hristiyan Demokrat rejimi Şili'de iktidarı ele geçireli dört yıl oluyor. O zamandan bu yana yapılan her seçimde, temel toplumsal reformlarla yakından ilgilenen şehir işçileri ve köylülerin çoğunlukta olduğu seçmenler Frei'nin siyasî tutumundan hoşnut olmadıklarını açıkça göstermişlerdir. Hristiyan Demokrat adaylar 1967 belediye seçimlerinde toplam oyların yüzde 36'sını elde ettiler. Bu oran, 1964 başkanlık seçimlerinde aldıkları oylardan yüzde 20, milletvekilliği seçimlerinde aldıkları oylardan ise yüzde 7 daha azdı. 1967 Haziranında, O'Higgins ve Colchagua eyaletlerinde yapılan kısmî senato seçimlerinde, partinin sağ kanadının başta gelen ideologlarından ve Frei'nin kendi seçtiği aday, Jaime Castillo Velasco, bir Marx'cı aday tarafından yenilgiye uğratıldı. En tutucu ve az gelişmiş bölgelerden biri olarak bilinen ve küçük toprak sahipleriyle dolu güney Şili'de ise bir kısmî senato seçiminin sonuçları büyük şaşkınlık uyandırdı. 1964 yılında Frei bu bölgedeki oyların yüzde 60'ından fazlasını elde etmişti. Frei'nin önderliğindeki Hristiyan Demokratlar, köklü toprak reformunun güçlü bir destekleyicisini reddederek, bu kısmî seçimde, bir süre önce sağ kanattaki Muhafazakâr Parti'nin üyesi olan bir döneği aday gösterdiler. Oyların yüzde 40'ından daha azını alabilen bu Frei hükûmetinin desteklediği aday, komünistlerin de desteklediği bir sol kanat Radikal'i tarafından yenilgiye uğratıldı. Bundan başka, art arda yapılan sendika seçimlerinde de (çelik, metalurji ve çimen endüstrisinde) Frei taraftarları yenilmiştir. Bakır madenleri ve benzeri endüstri alanlarında da Frei taraftarı sendika önderleri seçimleri kaybettiler (birçok Hristiyan Demokrat sendikacı, çoğu zaman başarısız bir şekilde de olsa, Frei'nin işçilere karşı zorbaca tutumuyla ilişkilerini kesmeye kalkıştılar).

1967 Kasım ayında, solcu Merkezî İşçi Federasyonu'nun, Frei hükûmetinin zorunlu tasarruf tasarısını proteste etmek amacıyla başlattığı genel greve katılanlara polis ve ordu ateş açtı. Yaralanan ve ölenler oldu. Sekiz yüzü aşkın yurttaş tutuklandı. Tartışılan temel sorun, hükûmetin gündelikçi sınıfların satın alma gücünü azaltma plânıydı. Frei hükûmeti, beklenilen ücret artışının bir çeyreğini vermeyerek bu tasarının enflâsyon baskılarını azaltıp yatırımları arttıracağını ileri sürüyordu. Para dengesini sağlamanın ve kalkınmanın yükü, daha önceki oligarşik rejimlerde olduğu gibi Frei zamanında da gene bu yükü en güç taşıyabilecek olan gündelikçi sınıflardaydı.

Frei hükûmetinin halkın gözünden belirgin ve sürekli bir şekilde düşmesinin sebebini anlamak için bir takım kilit bölgelerde yaptıkları işlere bakmak gerekir. Ortalama nüfus başına gayrisafi millî hasıla geçen iki yıl içinde (1966, 1967) yüzde 2.2 oranında yükselmiştir. Bu yükselme, Kalkınma İttifakı'nın gerçekleştirdiği yüzde 2.5'un bile altındadır. 1966'daki yükselişin esas sebepleri bakır fiyatlarındaki artış ve halk kesiminin tüketim ve yatırıma yaptığı büyük ölçüdeki katkıdır. 1967'deki keskin iktisadî düşüş —sıfırın altında bir nüfus başına yükseliş oranı kaydederek— bakır fiyatlarındaki düşüş ile aynı zamana rastladı. Şili, ihraç maddelerinin çeşidini arttıracağı yerde, gittikçe bakıra bağımlı bir hâle geldi. Maden üretimi Şili'nin toplum ihracatının yüzde 85'ini kapsamaktaydı. 1967 yılında ihracatın yüzde 70'ini bakır, sadece yüzde 14'ünü ise endüstri maddeleri meydana getiriyordu. Frei bütün bu süre içersinde, Şili iktisadını dış fiyat dalgalanmalarından korumak için pek bir şey yapmamıştır.

İktisadî görünüm

1965-66'da hükûmet kaynakları gerçek gelirde yüzde 12.6 lık bir artış göstermektedir. Ne var ki, yaşama standardındaki bu gelişme esasında hükûmetin siyasetinin bir sonucu değildir. 1966 yılı için kanunla saptanan gerçek gelir artış oranı sadece yüzde 2,5 idi. Yâni, ücretler gündelikçi ve aylıkçı işçilerin açtıkları tartışmaların ve çoğu zaman hükûmet ve onun polisiyle mücadele ederek kazandıkları ayrıcalıkların bir sonucu olarak yükselmişti. 1967'de gelirde çok az bir artış bekleniyordu. 1965-67 yılları arasında gelir dağılımını çok az düzelten, kısa vadeli oluşumlara karşı müterakki (regresif) bir vergi trendi ve sürekli işsizlik vardı. Dolayısıyla vergiler, toplam vergi gelirlerinin 1965'te yüzde 35'ini, 1966'da yüzde 33'ünü meydana getiriyordu. Satış vergileri ise toplam vergi gelirlerinin 1965'te yüzde 23'ünü, 1967'de yüzde 24'ünü meydana getiriyordu. 1965 Haziran ayında, işsiz oranı yapı yerlerinde yüzde 13, endüstri alanındaysa yüzde 4 idi. Aynı sektörlerdeki işsizlik oranı 1967 Haziranında yüzde 17 ve yüzde 5.3'e yükseldi.

Frei hükûmeti döneminde endüstriyel büyüme istikrarsız olmuştur. 1966'da endüstriyel üretimde yüzde 7 bir artış kaydedilirken, 1967 nin ilk aylarında yüzde 10 bir düşüş görülmüştür. Kalkınmanın itici gücü yerli özel sektörden gelmemiştir. 1966 ve 1967'de (—14.8) özel sektör tasarrufları sıfırın altındaydı. Kamu tasarrufları, 1965'te yüzde 27'den 1967'de yüzde 46'ya sıçrayarak gayrisafi tasarrufların artan bir oranını karşılamıştır. Aynı derecede önemli olarak, Frei'nin kalkınma programı gittikçe finansmana daha bağımlı bir hâle gelmiştir. 1965 te yüzde 7 olan dış kaynaklar, 1967'de yüzde 15'e çıkmıştır.

Frei hükûmetinin istikrarı sağlama programı, 1965'te yüzde 25.9 olan enflâsyonu 1966 1967 için saptadığı yüzde 12'lik oranın iki katına ulaştı. Yetersiz gelir ayarlamalarından ve da yüzde 17'ye düşürerek sınırlı ve geçici başarılar kazandı. Gelgelelim, enflâsyon Frei'nin hükûmetin tasarladığı zorunlu tasarruflardan doğacak gelir kaybını önlemek için gündelikçi ve aylıkçı grupların yapacağı girişimler de bundan sonra istikrarsızlığı arttırabilir.

Toplumsal Reformlar

Hükûmetin tasarladığı toplumsal reformlara baktığımızda, aşağı yukarı aynı durum gözükmektedir. 1964 yılında Şili'nin 600.000 ek konuta ihtiyacı vardı. Halkın büyük bir kısmı gecekondu ve kulübelerde yaşamaktaydı. Hristiyan Demokratların devrimci palavralarına bakılacak olursa, sözde altı yıl içinde 360.000 konut yapılacaktı. 1965'teki sonuç hükûmet tasarılarına çok yakındı; yapılması düşünülen 53,850 konuttan 52.100 tanesi yapılmıştı. 1966 yılındaysa plânın sadece yarısı gerçekleştirildi. 1967 yılı için plânlanan 59.000 konuttan ancak 22.000 inin yapıldığı sanılmaktadır. Daha da kötüsü, dar gelirlileri konutlandırma programı toplam rakamlarla gösterilenden çok daha büyük bir başarısızlıkla sonuçlanmıştır. 1965'te tasarlanan 31.000 dar gelirli konutundan 22.000 tanesi yapılırken, 1966 yılı için tasarlanan 40.000 konuttan yalnızca 8.500'ü yapılabilmiştir. Konut kredileri toplumun zengin tabakalarına akmaya devam etmektedir. Kamu konutlarının yapılması 1965 yılında 35.000'den 1967 yılında aşağı yukarı 10.000'e düşmüştür. Yıllık nüfus artış oranının yüzde 2,5 olduğu bu ülkede Frei hükûmetinin konutlandırma programı değil yerinde saymak, gerilemektedir.

Toplam üretim nüfus artışıyla ancak atbaşı giderken, 1965 ve 1966 yıllarında tarım sektöründeki ortalama gerçek gelir arttı. Yiyecek üretimi azaldı. Toprağın yeniden dağıtılması için pek az şey yapıldı. Tarımın yetiştirdiği endüstri maddeleri ve mısırda fert başına üretim artarken buğday, pirinç, fasulya, patates, sığır eti ve süt gibi ana besin maddelerinde azalış görüldü. 1961 yılında 300.000 ton olan buğday ithali, 1966 yılında iki katına yükselerek 600.000 ton oldu. 1960'ta 150 milyon litre olan süt ithali 400 milyon litreye çıktı. Birinci seviyedeki üretim sektöründe (tarım, ormancılık, avcılık, balıkçılık) yüzde 2 olan toplam artış oranı, yüzde 2,5 olan nüfus artış oranıyla denk gitmiyordu. Özetleyecek olursak, Şili'nin tarım üretimi sorunlarını çözümlemek için Frei hiç bir şey yapmamıştır.

Toprağın yeniden dağıtımına baktığımızda da aynı olumsuz sonucu görmekteyiz. 15020 sayılı kanun 1962 yılında devlete az gelişmiş ve terkedilmiş çiftlik topraklarını kamulaştırma yetkisi veriyordu. 1964 yılının sonuna kadar hemen hemen tek bir toprak kamulaştırılmadı.

Tarım Reformu Korporatif'i birkaç çiftliğe peşin para verdi ve bunları yeni sahiplerine dağıttı. Giderlerin fazla oluşu ve Tarım Reformu Korporatif'inin sermayesinin az olması yüzünden toprak dağıtımı çok az yapılabildi. Kötü işletilmekte olan ya da terkedilmiş topraklar verimli bir hâle sokulamadı.

Hristiyan Demokratlar, tarım sektörünü geliştirmek amacıyla geniş toprak dağıtımına yol açacak bir tarım reformu öneriyorlardı. Kongre'ye bir tarım reformu tasarısı sunuldu. 1967 Temmuz ayında, iki buçuk yıl süren tartışmalardan sonra, Kongre'den sulandırılmış bir kanun çıktı. Kanunda birçok kaçamaklar da vardı. Sözgelimi; 1.086.000 hektarlık bir araziye sahip Sociedad Explotadora de Tierre del Fuego kumpanyası ile 500.000 hektarlık bir araziye sahip diğer on tarım kumpanyası bu kanunun dışarsında bırakılmışlardı. Bundan başka, güney Şili'nin verimli bağları da tarım reformunun dışındaydı.

Kamulaştırılan çiftliklerde Tarım Reformu Korporatifinin karşılaştığı zapt güçlükleri yüzünden, 1965-66'da kamulaştırılan toprakların sayısı arttıysa da, bu sayı 1967'nin ilk yarısında azalmıştır. Kamulaştırılan 468 mülkten sadece 148'inde toprak dağıtımı yapılmış ve işletme plânları başlatılmıştır. Hemen hemen 200 tanesinin sahipleri ise Tarım Reformu Korporatifinin önerdiği parayı kabul etmedikleri için bu mülkler şimdilik dâva konusudur. Sahiplerinin kamulaştırmayı haklı bulmadığı 120 kadar çiftlik de mahkeme konusu olmuştur.

Tarım Reformu Korporatifinin faaliyetleri ülkenin sulama tesisleri olan topraklarının yüzde 10'unu, sulama tesisleri olmayan topraklarının ise yüzde 4.5'unu etkilemiştir. Ne var ki, sulama tesisleri olan toprakların yüzde 10.6'sı ile sulama tesisleri olmayan toprakların yüzde 29'una merkezî olmayan devlet kurumları, öncelikle Ulusal Sağlık Örgütü sahipti. Büyük özel mülklere pek dokunulmadı. Tarım reformunun amacı aile çiftlikleri kurmaktı. Varılacak hedefler Tarım Reformu Korporatifi tarafından kamulaştırılan topraklara yerleştirilen ailelerin sayısı olarak açıklanmıştır. Seçim kampanyaları sırasında ve seçimlerden hemen sonra hükûmet 100.000 köylü ailesinin Şili tarımına yerleştirilmesini istedi. Fakat bir süre sonra Frei hükûmeti gerçek hedefinden uzaklaşmaya başladı. 1966 Ekim ayında verdiği bir demeçte Maliye Bakanı, 1965-70 döneminde varılacağı saptanan hedefi en az 40.000, en çok 60.000 aileye indirdi. Aile başına 10 hektar sulama tesisi olan ya da 40 hektar sulama tesisi olmayan toprak vererek 40.000 ile 60.000 arasında aileyi topraklandırmak için aşağı yukarı 400.000 hektar sulama tesisi olan ya da 600.000 hektar sulama tesisi olmayan toprağa ihtiyaç vardır ki bu da ülkedeki tüm ekilebilir toprakların yüzde 15 ilâ yüzde 24'ü demektir.

1965-66 döneminde Tarım Reformu Korporatifi 4.000 aileyi 89 çiftliğe yerleştirdi. Bu ailelerin hemen hemen yarısı Ulusal Sağlık Örgütü tarafından devredilen topraklar üzerinde oturuyordu. Tarım Reformu Korporatifi 1967 yılında 7.500 ailenin yerleştirileceğini tahmin ediyordu. Oysa 1967'nin ilk altı ayında sadece 712 aile yerleştirilebildi. Uluslararası kurumlar Tarım Reformu Korporatifinin 1967'de 4.000'den fazla aileyi yerleştirmiş olabileceğini sanmamaktadırlar. Bu oranla giderse, üç yılda 8.000 aile yerleştiren Frei hükûmeti altı ayda yerleştirilmesi tasarlanan hiç değilse 40.000 ailenin ancak yarısı yerleştirebilecek ve 330.000 aile de topraksız kalacaktır.

Tarım refcrmu programının giderleri Frei hükûmetinin karşısına çok büyük bir sorun olarak çıkmaktadır.

1967-70 döneminde 55.000 ailelik programın maliyeti nerdeyse, 1967 fiyatlarıyla, 1.45 milyar escudo'ya çıkacaktır. Bu rakam aslında olabileceğinden daha az bir tahmindir. Çünkü yeni toprak sahiplerine döner sermaye için verilen borçların yüzde 80'inin geri ödeneceğini varsaymaktadır. 15020 sayılı kanunca yapılan topraklandırmaya verilen borçların şimdiye kadar ancak yüzde 25'i geri ödenmiştir. Başka yükümlülüklerinden dolayı Frei hükûmeti bütün kamusal yatırım fonlarını yalnızca tarım reformuna yatıramaz. Sonuç olarak, pek az aile önümüzdeki birkaç yıl içinde toprağa kavuşacaktır.

Hristiyan Demokrat ideolojisinin tarım reformuna gösterdiği büyük özene rağmen, köylülere toprak dağıtılacağı yerde, Frei hükûmetinin asıl siyaseti köylülere toprak dağıtmaktan çok, şimdiki toprak sahiplerinin daha fazla özel yatırımda bulunmasını teşvik etme eğilimi göstermiştir. İthal edilen traktörlerin ve çiftlik araçlarının endeksi 1964'te 28 iken, 1966'da 82 ye yükselmiştir. Hayvancılığın ve meyvacılığın gelişmesi de Frei'nin gerçek programının toprağı yeniden dağıtmaktan çok, büyük toprak sahiplerinin üretimi arttırmalarını teşvik ettiğini gösterir. Tarım reformu bu stratejisi içinde, olsa olsa, köylülerin gündelik kazançlarını yükseltmiştir. toprak kazançlarını değil!

Hristiyan Demokratların sözlerinden, herkes yanlış olarak onların «bağımsız» ve «ilerici» bir dış siyaseti desteklediklerine inanır. Şili Dışişleri Bakanı Gabriel Valdes'in iki demeci bu yanlış yargıyı düzeltebilir. Valdes Vietnam hakkında şöyle demektedir: «ABD'nin, İngiltere'nin ve tarafsız ülkelerin, aynı zamanda Birleşmiş Milletler Genel Sekreterinin tutumunu destekliyorum. Bunu belirtmek amacıyla, Başkan Johnson da, «Nerede ve ne zaman olursa olsun görüşmelere hazır olduğumuzu söyledik. Güney Vietnam halkı güney ya da bütün Vietnam'da yapılacak serbest seçimlerde seçme hakkına, kendi geleceğini saptama hakkına sahip olmalıdır», demiştir. Bu kararın Meclis'te birkaç gün önce Mr. Goldberg tarafından tekrar edilmesi bize memnunluk vermiştir. Bu istek konuşulup kabul edilmelidir.»

Seçim kampanyaları sırasında Bosch'un öldürülmek korkusuyla evinden çıkamadığı, Katolik'lerin ve solcuların oylarının kaynadığı ve ABD deniz piyadeleri tarafından sağcı askerlerin iktidara getirildiği Dominik'teki seçimlerle ilgili olarak da şöyle diyor Valdes: «Dominik Cumhuriyeti halkının özgürlük mücadelesi sırasında içinde bulunduğu acı çelişkiye bir barış yolu bulmak amacıyla Birleşmiş Milletler olumlu çabalar göstermiştir. Bir mücadele ki, bu kardeş ülkeye kendi hükûmetini seçecek siyasî çözümü getirmiştir. Bu zaten daha başından beri Şili tarafından da savunulan bir çözüm yoluydu.»

Frei, kendisini kökten değişiklikler yapmaya zorlayan şehirli ve köylü sınıflarını temsil etmekte başarısızlığa uğramıştır. Bu başarısızlığın en belirgin sebepleri onun ABD'ye karşı yerine getirmek zorunda olduğu ödevler ve bağımlılığı ile büyük sermaye ve iş sahibi seçkin sınıfı destekleyen siyasetidir. Lâtin Amerika'daki burjuva demokrasisi ve kapitalist reformculuğun en «gelişmiş» modeli olan Şili açıkça kıtanın yasasını doğrulamaktadır; yoksulları, yüzyıllardır süreduran sömürüden ancak ve ancak bir halk sosyalist devrimi kurtaracaktır.

(Bu yazı New Left Review adlı derginin Mart-Nisan 1969 sayısından alınmıştır. Şubat 1969 seçimlerinden önce kaleme alınan yazıyı elde edilen seçim sonuçları doğrulamıştır. Hristiyan Demokratlar, gerek sağ kanada gerekse sol kanada epey oy kaptırmışlardır.)

Alman Hoechst ilaç ve Pva fabrikalarında grev...

Mahmut Baksı

DİSK'e bağlı TÜRKİYE KİMYA-İŞ SENDİKASININ bu işyerinde çalışan 135 üyesinin tümü, 8 MAYIS 1969 Perşembe günü greve başlamıştır.

İşçiler neden Grev yapıyor? Işte sebepleri:

Bu fabrika, 1956 yılında küçük bir sermaye ile, yani 250.000 Türk Lirası ile kuruldu. Ve 1956 senesinden beri vatandaşlarımızı sömüre sömüre sermayesini 1969 yılında 18 milyon Türk lirasına yükseltti. Eğer ilâç firmalarının % 1000 kârını göz önünde bulundurursak bu rakam bizleri şaşırtmamalıdır...

İşçiler, yine kira köşelerinde, yine eski evlerde veya gecekondularda yaşıyorlar... Yine çocuklarını rahatça okutamıyor, yine onları iyi gıdalarla besleyemiyorlar... gezdiremiyorlar... İstediği gibi giydiremiyorlar... Neden mi?

Almanya'da 148 lira verilir işçilere... Ama burada ise yevmiye, 12 lira 80 kuruştur. Yani ne demektir bu biliyor musunuz? Alman işçisinin bir saatte aldığı parayı, burada bir gün çalışan Türk işçisi ancak alabiliyor... Olur mu böyle, olur mu? Bu böyle sürüp gider mi? Diretmezsen Alman gâvuru insaf eder mi?

Grevci işçi diyor ki, «Bizler, yani biz Türk Hoechst ilâç işçileri Alman gâvurundan şunları istiyoruz. Ya bu istenilen hakları verecek, veya bu grev canımız pahasına dahi olsa sürecektir. Hem fazla birşey de istemiş değiliz. Sadece hakkımızı ve hukukumuzu istiyoruz. İşte isteklerimiz. Fazlasını bulan varsa söylesin çıkaralım.

1. İşçinin tazminatı verilse dahi, sebepsiz ve keyfî olarak işten çıkarılmayı önleyeceğiz. Disiplin Kurulundan geçmeden ne topluca, ne de tek tek işçi işten çıkartılmamalıdır. Bu amaç tüm Türk işçilerinin amacı olmalıdır. Maaşa zam, işine son oyunlarına paydos diyeceğiz.

2. Biz ilâç yapan işçilere; ilâç alamayan, çoluk-çocuklarının sağlığına bakamayan bütün Türk işçileri için savaşıyoruz. Yeter artık iki yıllık çalışma sonunda alınan 3 liralık, 4 liralık zamlar... Milyonlar kazananlar, Türk işçilerine de ayda 300 lira zam vermelidir... Verebilir... Hele Türkiye için çalışmayan işverenler mutlaka vermelidir... Ve mutlaka da ister istemez verecektir de...

3. İki yıldan uzun sözleşmeye de, fiatların hergün arttığı Türkiye'de paydos diyoruz...

4. 1969 Yılbaşından itibaren geçmiş zam farklarını da istiyoruz...

5. Ve hepsinden ileri, işçi olduğumuz için hor görülmekten kurtulmak, sevgi ve saygı görmek ve takdir edilmesini istiyoruz... Ve de, Millî menfaatlarımızı korumak istiyoruz.. İmanlıyız, inançlıyız ve başaracağız da...»

İşte, Devrimci Kimya-İş Sendikasının çatısı altında bilinçlenen ve yabancı sömürüsüne karşı erkekçe göğüs geren Türk Hoechst işçilerinin istekleri bunlar..

GREV HER GEÇEN GÜN İLGİ GÖRÜYOR..

Türkiye'de ilk olarak ilâç fabrikalarında grev yapan ve kıskıvrak yabancı sömürücüleri yakalayan Kimya-İş Sendikasının başlattığı grev, gittikçe önem kazanıyor. Nitekim, gerek Devrimci Kuruluşlar ve gerekse diğer fabrikalarda çalışan işçiler, grev yerine akın etmektedirler. Ve bütün maddî-manevî olanaklarıyla grevi desteklemektedirler. Bu uyanış yarının mutlu Türkiye'sinin belirtileridir.

Türk demir döküm işçileri Vehbi Koç'a başkaldırdı

Enver Nalbantoğlu

TÜRK DEMİR DÖKÜM İŞÇİLERİ VEHBİ KOÇ'A BAŞKALDIRDI

Türk Demir Döküm fabrikaları;

- Mekanik atelyeler
- Pres atelyeleri
- Emaye fabrikası
- Montaj atelyeleri
- Döküm fabrikası
- İkmal atelyeleri
- Musluk ve şofben atelyesi
- Komprasör ve diğer havalandırma araçları atelyeleri
- Protatif laboratuardan kurulu 1800 işçi, 700-800 memurun çalıştığı Türkiye'nin en büyük ağır sanayi fabrikalarından biridir.

Vehbi Koç'un olan bu fabrikada Amerikan tipi sarı sendikacılık sürdürülmekte, işçilerin Anayasadan doğan özgürce sendika seçme hakkı işveren tarafından gasbedilmektedir. Bunun için işçiler, hem işveren, hem de sarı sendikalar tarafından soyulmaktadır.

Sendika temsilcilerinin işveren tarafından tâyin edilmesi, sarı sendika olan Çelik — İşten başka sendikaya kaydolan işçilerin atılması, dövülmesi, sarı sendikanın yaptığı toplu sözleşmelerle işçilerin kazıklanması, Demir Dökümde işçi işveren zıtlaşmasını hızlandırmış sınıf ayırımı çizgisini kalın hatları ile ortaya çıkarmıştır.

İŞVEREN İLE ÇELİK — İŞ DEMİR DÖKÜM İŞÇİLERİNİ NASIL SOYUYOR?

1 — Sarı sendika ile işveren arasında yapılan toplu sözleşmelerin süresi dolduğunda, bu toplu sözleşme feshedilmeyerek, aynı (aşağı yukarı) hükümlerle devam ettiriliyor.

2 — Toplu sözleşmelerde primlere bir taban tesbit edilmeyip tamamen takdiri işverene bırakıldığı için, işveren toplu sözleşmeden doğan zamları işçiye öderken verdiği zama yakın miktarlarda primleri kesiyor. Böylece işçilerin eline gene birşey geçmiyor.

3 — Toplu sözleşmeye konan bir yıllık zammın % 20 si ilk altı ay % 10 nu ikinci 6 ay işçilere ödenmeyerek verilecek zammın ortalama % 15 şi işverenin kasasına gidiyor. Fakat bu para sene sonunda memurlara ikramiye olarak dağıtılıyor. Aslan payını da işverenin çıkarını en iyi savunan daire müdürleri alıyor. Bir daire müdürü ortalama 60.000 TL. sı alıyor senede maaşlarının dışında.

4 — Fabrikanın en kötü ve ağır şartlar altında çalışılan bölümü dökümhanedir. Dökümhanede çalışan işçilerin saat ücretleri düşük fakat primleri diğer bölümlerde çalışan işçilere göre yüksek tutuluyor. Bu bölümde çalışan işçilerin saat ücreti 165 ile 190 kuruş primleri ise 200 — 250 lira arasında değişiyor. Bunun sonucu olarak işçilere değişmeyen saat ücretlerinin yanında, değişen primlerini arttırmak için ölesiye çalışmak düşüyor.

5 — Umum Müdür iş akdi gereği olarak yıllık kârdan hisse almaktadır. Umum Müdürün kâr miktarını arttırabilmesi için iki yola başvurması gereklidir. Birincisi piyasa fiyatını arttırmak, iyi piyasa yapmak, (bunu başarmak zaman zaman imkânsızdır, çünkü diğer firmalar arasındaki rekabet bunu zorlaştırır). Ayrıca memur sayısını daha da arttırması gereklidir. İkinci yolda ise işçi ücretlerini kısmasıdır. Genel Müdür için kısa sürede elbetteki ikinci yol daha garantili görünmektedir.

Bunun için genel müdür bu yıl maaşının dışında kârdan 700.000 TL. sı almıştır.

İŞÇİLER NASIL BAŞKALDIRDI

Son zamanlarda mevcutlar içinde ilerici sendika Maden İşe kayıtlar hızlanmış, işçilerin arasındaki tartışmalar artmıştı. İşçilerin serbest sendika seçme hakları hiçe sayılarak 150 işçiye zorla, dayakla girdikleri ilerici sendikadan istifa dilekçeleri imzalatılmaya çalışıldı. Buna karşı direnen beş işçi işten atılmıştır. İşçilerle Genel Müdür Muavini işçi düşmanı Sezai Polat arasında sövüşmeler başlamıştır. Bunun üzerine 15.30 da işe girecek vardiya işten çıkacak arkadaşlarıyla da birleşerek, işi bırakmış, fabrikanın önünde toplanarak meselelerini anlatmaya, aralarında tartışmaya, işvereni protesto etmeye başlamışlardır. Bu tartışmalarda işçilerin; sosyal haklarının nasıl yendiği, fabrikadaki işverenin menfaatlarıyla işçilerin menfaatlarının ayrıcalıkları açıkça ortaya çıkmıştır. İşverene karşı direnme biçimi saptanmış, isteklerinin işveren tarafından kabul edil mesine kadar fiilî duruma devam edilmesine karar almışlardır. İşçiler devamlı olarak baskıdan, hürriyetsizlikten yakınmışlardır. Bu sıralarda 150 kadar devrimci öğrencinin de gelmesi, işçileri moralman desteklemiş işçi gençlik sloganıyla halaylar çekilmeye oyunlar oynanmaya başlanmıştır.

İşçiler isteklerini şöyle sıralayarak işverene temsilciler göndermişlerdir.

1 — İşten çıkarılan 5 işçi işe hemen geri alınacak

2 — Fiilî durum süresince kesilecek yevmiyeler verilecek

3 — Fiilî durum sebebiyle adlî ya da idarî bir takibat açılmayacak

4 — İşçilerin özgürce sendika seçme hakları işveren tarafından engellenmeyecek.

İşverenin ertesi gün saat 11 de bu istekleri yazılı, imzalı ve mühürlü belge ile kabul etmesi üzerine işçiler işbaşı yapmışlardır. Böylece 15 Mayıs Perşembe günü başlayan bu işçi hareketi ertesi günü saat 11 de bitmiştir.

Demir Döküm işçilerinin hareketi yüzeyde bir sendika hareketi olarak görünmesine rağmen aslında işçilerin işverene ve anti demokratik düzene baş kaldırmalarından ve bunların sonucu olarak sosyal isteklerinin gerçekleşmesi için fiilen harekete geçmelerinden başka bir şey değildir.

Devrimci gençlerin anında işçilerle ilişki kurmaları, onların sosyal demokrat isteklerinin yerine getirilmesinde yerlerini almaları, elbette ki doğru devrimci stratejinin bir sonucudur.

TÜRK SOLU : Haftalık Gazete ● Sahibi : Şerif Tekben ● Sorumlu Yazı İşleri Müdürü : Bora Gözen ● İdare Yeri, Yazışma ve Abone Adresi : Babıâli Cad. No. 29 İstanbul, Telefon : 27 39 61 ● Ankara Temsilciliği : Ahmet Say ● Dizgi, Baskı : Son Saat Matbaası ● İstanbul Dağıtımı : Fuat Büte, Ankara Caddesi No. 34, Tel: 27 89 49 ● Anadolu Dağıtımı : GA - ME - DA ● Yıllık Abonesi : Yurt İçi 40 TL., Avrupa uçak : 80 TL., Amerika uçak : 170 TL. ● İlân : Santimi 20 TL., Yayın İlânları yüzde elli (%50) indirimlidir.